

47262

LIST UČENIKA OŠ GENERALSKI STOL, PŠ BUKOVLJE, PŠ LIPA I PŠ TOPLICE LEŠĆE
BROJ 3

TEMA BROJA: **Naši običaji - čuvati našeg identiteta...**

SIJEČANJ 2015.

47262

List učenika OŠ Generalski Stol,
PŠ Bukovlje, PŠ Lipa i PŠ Toplice Lešće
Br. 3, godina 2014.
Siječanj 2015.

Generalski Stol 22a
47 262 Generalski Stol
Tel. 047 811 327
skola os-generalski-stol.skole.hr

Za izdavača:
Dijana Zadrović, prof.

Glavna urednica:
Sandra Car

Zamjenica urednice:
Magdalena Dvorabić

Učenici/novinari i suradnici:

Nika Barić, Ines Erdeljac, Natalija Katić, Helena Benić, Tin Katić, Tomislav Škrtić, Melani Radočaj, Magdalena Kolić, Stella Škrtić, Barbara Popovački, Natalija Kasunić, Veronika Moguš, Dora Hlade, Marija Halar, Valentina Kasunić, Brigita Radočaj, Mihaela Škrtić, Martina Kasunić, Valentina Živčić, Mateo Kasunić

Suradnici: Doroteja Katić, Mirna Roth Bišćan, Snježana Fištrović, Mirjana Car Stojković, Mislav Žirovčić, Ivana Radočaj, Branka Ramić

Lektura: Magdalena Dvorabić

Likovni i literarni radovi:
učenici OŠ Generalski Stol,
PŠ Bukovlje i PŠ Lipa

Izbor likovnih radova: Maja Pestak i
učiteljice razredne nastave

Fotografije: iz arhiva školske knjižnice,
učeničke fotografije, internet

Grafičko oblikovanje: Sandra Car

Tisak: Tiskara Pečarić & Radočaj

Naklada: 25 kom.

Dragi naši,

još se jedna godina bliži kraju. Dok otkidamo posljednji list kalendarja, s nestrpljenjem iščekujemo konačni izgled našeg lista.

Ovogodišnja tema broja, običaji, možda vam, na prvi pogled, ne izgleda osobito *trendi* niti *kul*. Možda mislite da niste tradicionalni. No, običaj je mnogo više od folklora i priča naših baka...

Vidjet ćete, kroz naš list, da su vas upravo običaji oblikovali mnogo više nego što mislite i da nas oni čine jedinstvenima, u našoj sredini, domovini, širem okruženju... Spoznat ćete da o njima vrijedi razmišljati i da ih vrijedi štovati...

Uživajte u druženju - i čitanju!
Uredništvo ☺

SADRŽAJ:

TEMA BROJA:Što je običaj?.....	3
Iz drugog ugla.....	3
Iz psihološke perspektive.....	4
Običaji kroz 4 godišnja doba.....	6
Kako je nekad bilo.....	10
Mudre i druge izreke.....	11
Zajedništvo uz pjesmu i ples.....	12
Diljem svijeta.....	15
Dječja usta: Kako priča moja baka.....	16
O NAMA	17
Naši učenici	18
Što smo sve radili ?	19
eTwinning u nastavi njemačkog jezika.....	22
Dupin u Generalskom Stolu ??!	23
Jedan maturalac, a dvije priče...	24
SUSRETI:Nije lako biti osmaš.....	26
Ovisnost i druge opasnosti na internetu.....	28
ŽIVOT IZVAN ŠKOLE:Naš Tin na Sardiniji.....	30
Zvjezdani intervju: Danijela Martinović.....	31
Zaplešimo.....	33
Kućo moja, kućo stara.....	33
Arheološko nalazište Crkvišće.....	34
DANAS ČITAM.:Knjižnica na četiri kotača.....	35
ANKETA:Uspjeti pošteno ili...?	36
U ZDRAVOM TIJELU:Hrana za mozak	37
Zagrijmo se uz narodni ples !	38
MAŠTAONICA&STVARAONICA:	
Naša mala galerija	40
Naša mala literarna galerija	44
Izradite sliku na crijeпу !	46
Priča o imenu (strip).....	47

Što je običaj ?

Kao i obično, prije nego se počnemo baviti nekom temom, imamo je potrebu definirati.

I opet smo odgovor na teška pitanja potražili na našem omiljenom izvoru (sa)znanja, Wikipediji. Pouzdan ili ne, nama je uvijek bio koristan. Pa, eto što smo pronašli...

Običaj je „tradicijom ustanovljen način ponašanja koji je obavezan za sve pripadnike jedne etničke zajednice ili kulture, a njegova snaga i postojanost počivaju na poštovanju tradicije“.

Moćan je regulator društvenog ponašanja ljudi.

Svaka kultura ima svoj sistem običaja, a njihovo kršenje često se (manje ili više) strogo kažnjava.

Time nam nije pojašnjeno jesu li *običaj* i *tradicija* isti pojmovi pa smo nastavili potragu i došli do sljedećeg odgovora...

Tradicija je „usmena predaja znanja, vještina, načina ponašanja i običaja unutar jedne kulture ili skupine ljudi“.

Između ostalog, pod tradicijom se podrazumijeva usmena predaja, prenošenje znanja o uobičajenom i običaji, naučeno znanje, umjetnički zanati, rituali, moralna pravila, hranidbeni običaji, kao i stari narodni običaji.

Riječ pedagoginje

Iz drugog ugla...

Dragi učenici,

s pojmom običaja ste se, sigurna sam, sreli i prije polaska u školu. Možda je to bilo kroz priče vaših djedova i baka, možda u slavljenju raznih događaja i blagdana, a možda ste i sudjelovali u nekom od tradicionalnih običaja.

No, jeste li se ikad upitali zašto su nam običaji tako važni ?

Vjerujem kako ste puno puta čuli da je svatko od nas poseban i drugačiji. Svijet je prepun različitih ljudi i kultura, a svatko od njih sa sobom nosi svoje običaje. Običaji su ono što nas razlikuje, ali i povezuje. Zbog njih smo jedinstveni i prepoznatljivi u mnoštvu, a istodobno „obični“ među nama sličnim ljudima.

Naše ponašanje od ranog djetinjstva oblikovali su roditelji, škola, prijatelji i okolina. Utjecali su na nas na puno vidljivih, ali i nevidljivih načina. Pomogli su nam postati osobe kakve jesmo, kakve želimo biti, osobe koje u sebi nose niz svojih navika i običaja.

Običaje ne vežemo samo uz povijest i posebne događaje. Možemo ih naći u svakodnevnoj komunikaciji i odnosima s drugim ljudima. To je *dobro jutro i doviđenja* koje kažemo na dolasku i odlasku iz škole, *hvala* kojim želimo izreći zahvalnost, pomoć koju nudimo prijatelju kad mu je potrebna, osmijeh koji ponekad znači više od riječi.

Tijekom života srest ćete različite ljude, proživjeti puno toga. Svaki događaj oblikovat će vas na neočekivane načine. Pritom se nemojte bojati pokazati svoje podrijetlo, identitet, vrijednosti kojima su vas poučili. Budite spremni na promjene, ljubazni, strpljivi i uvijek svoji. Poštujte tuđe običaje i čuvajte živima sjećanja na vlastite.

Vaša pedagoginja

Stručno mišljenje jedne od najpoznatijih hrvatskih znanstvenica

Iz psihološke perspektive...

Kakvo je njeno mišljenje o običajima, pitali smo našu cijenjenu psihologinju, profesoricu Mirjanu Krizmanić, autoricu brojnih zanimljivih knjiga. Iako ovo i nije njen područje, rado nam je odgovorila na nekoliko pitanja.

Na koji način običaji mogu utjecati na psihički razvoj osobe?

Trebali bismo za početak reći da postoje različiti običaji.

Jednostavna podjela mogla bi biti na običaje naroda kojem pripadamo, običaje obitelji u kojoj rastemo i u kojoj nas odgajaju, pa običaji djeće družbe u nekom kvartu ...

Običaji u obitelji mogu utjecati na psihički razvoj osobe ako su ugrađeni u odgoj djeteta. Ako je, na primjer, običaj u kući da svatko kaže kamo ide i kad će se vratiti, onda nas takav običaj uči redu, poštivanju dogovora i odgovornosti. Ako se u obitelji njeguje uljudno ophođenje, onda poučavanje uljudnog ponašanja djeluje na dječju kontrolu emocija, pa djeca već do treće godine života nauče da ne smiju pokazivati svoju ljutnju i bijes, bacati se po podu, nazivati drugu djecu i odrasle pogrdnim imenima... Stjecanje samokontrole je vrlo važno i za kasnije odnose osobe s drugim ljudima. Tamo gdje nema uljudnog ophođenja u obitelji već postoji običaj da se roditelji uzajamno vrijeđaju i napadaju, takvo ponašanje, kad je uobičajeno, ima negativan utjecaj na psihički razvoj djece: čini ih nesigurnima,

ne izgrađuje njihovo samopouzdanje niti poštovanje prema roditeljima.

Jesu li običaji povezani s religijom? Jesu li većinom religiozne osobe ujedno i tradicionalne?

Mnogi narodni običaji povezani su s religijom, kao npr. uzajamna čestitanja Božića i Uskrsa, pripremanje određene hrane, posjete susjedima, rođacima, prijateljima... Vrlo religiozne osobe su najčešće i tradicionalne pa teško prihvataju neke nove vrijednosti, npr. ravnopravnost žena i muškaraca.

Pripadnici kojih naroda/države najviše prate tradiciju?

U načelu se tradicije najviše drže narodi čiji pripadnici žive u malim, seoskim ili nomadskim zajednicama, pa su manje izloženi utjecaju medija kao što su novine, televizija ili radio.

Primjeri za to su neka afrička plemena, Eskimi...

Poštaju li danas mladi ljudi običaje?

Na temelju svog iskustva, mogu reći da se mladi ljudi uvijek na neki način opiru običajima svojih roditelja, pa i sredine u kojoj žive (tzv. mladenački bunt). Ali u našem društvu postoji i velika promjena sustava vrijednosti pa se danas manje cijeni rad, marljivost, poštenje, ustrajnost, odgovornost, točnost pa i mnogi običaji. Banalni primjer: nekad su djeca pozdravljala sve starije u kući u kojoj stanuju ili priskakala u pomoć starijim osobama. Danas se pozdravljanje svelo na minimum, a pomoć nitko i ne nudi. Mladi ljudi ne ustaju starijima u tramvaju kako bi im prepustili svoje mjesto. Rekla bih da se više ne njeguje uljudno ponašanje pa time propadaju i mnogi običaji.

Koliko su Hrvati, općenito, skloni poštovanju običaja? O čemu to ovisi?

Mislim da ne možemo govoriti općenito o Hrvatima, jer je u različitim mjestima ili gradovima različito. Evo, na primjer, običaj javne proslave mature na ulicama. U Osijeku i nekim drugim gradovima maturanti uvježbavaju kvadrilu, koju onda zajedno i otplešu, a u Zagrebu divljaju, skaču u fontane, bacaju na ljude brašno i opijaju se.

To najviše ovisi o kućnom odgoju, odgoju u školi, ali i cijeloj društvenoj zajednici, koja potiče neke oblike ponašanja i običaje, a osuđuje druge.

Smatrate li da je praćenje običaja povezano s mjestom prebivanja i stupnjem obrazovanja osobe?

Praćenje običaja svakako je povezano s mjestom prebivanja pa se tako u Zagrebu, nekad, nije na Božić, koji je obiteljski religiozni (i narodni) blagdan, pucalo iz različitih oružja, niti se po ulici pa čak i s prozora bacalo

petarde. Sada i pripadnici Crkve mole uoči Božića da se to ne radi, ali nema mnogo koristi, jer to zaista ovisi i o obrazovanju. Većina obrazovanih osoba tijekom školovanja nauči da svoje običaje treba prilagoditi sredini u kojoj živi, ali kako u nas baš i nema mnogo obrazovanih ljudi, sve više prevladavaju običaji kojima u gradu nije mjesto.

Koji je vama osobno najdraži običaj?

Meni je osobno najdraži običaj uljudnog međusobnog pozdravljanja ljudi (od „dobro jutro“ ili „dobar dan“ nadalje), jer time pokazujemo da prepoznajemo svoje susjede, učitelje, znance, prijatelje, rođake, bližnje, da ih poštujemo i da im želimo ugodan dan, večer....

Pitanja pripremila:
Ines Erdeljac,
8.raz.

Stari običaji našeg kraja

Običaji kroz 4 godišnja doba...

U potrazi za običajima Generalskog Stola, razgovarali smo s gospodinom Antom Jozom Ramićem, predsjednikom Udruge „Kovan“ i dobrom poznavateljem i štovateljem narodnih običaja.

Tko su čuvari običaja Generalskog Stola i okolice?

Utemeljitelj hrvatske etnografije, Antun Radić, bogate i raznolike običaje koji su oduvijek pratili život hrvatskog sela, nazvao je „ogledalom narodne duše“. Brižno čuvanje tog „ogledala duše“ bilo je i ostaje pravo i sveta domoljubna dužnost svakog našeg čovjeka i svih naraštaja, pa tako i u Generalskom Stolu, kako ne bismo, u vremenu svjetske globalizacije i zaborava, izgubili vlastiti nacionalni, vjerski i kulturni identitet. Tu ima mjesta i za osnovne institucije društva, od države, preko lokalne samouprave, škole, Crkve, udruga, do obitelji, gospodarstva, poduzetnika i medija.

Biste li mogli napraviti neku okvirnu podjelu običaja ovog kraja i opisati poneki od njih?
 Etnolozi i etnografi su prema kriterijima struke razvrstali i opisali običaje. Za ovu prigodu prikazat će ih prema godišnjem dobu u kojem se odvijaju. Ovi opisi potječu s početka 20. stoljeća. Za proljetno razdoblje karakteristično je buđenje novog životnog ciklusa. Buđenje prirode, iako je još znala biti jaka zima, odmah iza siječanskog blagdana Antonova, nagovijestile su mačkare. Prerušavanjem i bučnim obilaskom kuća po selima, širili su „prtine“ u snijegu, prizivali zubato sunce, tjerali zimu i zle sile mraka u danima koji su za „zijev pijetlovog kljuna ili veličinu njegova koraka“ bili sve duži. Koliko je radosti bilo u mačkarama, doznao sam iz razgovora s vremešnim muškarcima iz Duge Gore, kojima u mladosti nije bilo teško tijekom takvih obilazak uz harmoniku i pjesmu propješaćiti po dvadesetak kilometara. Pritom su

bosonogi, s cipelama svezanim oko vrata i „zasukanima“ nogavica iznad koljena, morali preko kamenitih slapova hladne rijeke Dobre prijeći na drugu obalu. Takve vesele hodnje trajale su i po dva dana. Kod bogatijih gospodara, mačkare i njihova pratnja bi se zadržale duže jer se tu moglo i zaplesati, a pored veselja, domaćinu su smisljali i nepodopštine, poput krađe kobasicu s tavana. S fašničkim utorkom prestala su glasna „ludovanja“, a već idućeg dana bila je Čista srijeda ili Pepelnica. Djekožke odlaze k rodbini i skrušeno, bez riječi, sjednu na stolčić pokraj peći, čekajući da progovore tek kad je ukućani daruju kokošjim jajetom.

Slijedilo je četrdesetodnevno razdoblje Korizme, u kojem se predano radilo na seoskim poslovima, molilo, postilo i pripremalo za najveći kršćanski blagdan, Uskrs, kojemu je prethodila Cvjetna nedjelja, sa svečanom procesijom, blagoslovom kitica cvijeća ili grančica vrbe, drijenka ili maslina te čitanjem Muke Kristove tijekom bogoslužja. Uz blagdan sv. Jurja vezan je običaj paljenja krijesova, ophodnji zelenilom okićenih Jurjaša selom i pjevanjem obredne pjesme „Zeleni Juraj“, večer uoči blagdana. Time se simbolično od kuće i ukućana tjeraju demoni, vještice i zlo, a priziva zdravlje i blagostanje. Prema pričanju Katice i Antona Halara iz Bobana, jedna od jurjevskih pjesama je glasila: „Pisan Vazam prošal, zelen Juraj došal, donesal nam granu, našem blagu hranu. U ime Jurja prosimo, u njegovo ime nosimo. Daj, planinka, žlicu soli, da ti budu bolji voli. Daj, planinka, žlicu masti, da ti budu bolji prasci. Daj, planinka, Jurju jaja, da ti koka nasaja“. Nakon takvih veselih stihova planinka (domaćica) je jurjevske pjevače i svirače darivala jajima, a domaćin ih počastio pićem ili im udijelio novac.

Dva dana poslije Jurjeva blagdan je sv. Marka, dan blagoslova polja i vjetra. Nakon svete mise, vjernici u procesiji, predvođeni svećenikom, odlaze do najbližeg polja na kojem je niknula pšenica. Tu se izmolio Očenaš, a svećenik je blagoslovio žitno polje, kako bi ga zaobišli nevrijeme i štetočine i da bi žetva krušnih žitarica, koje su zajednički nazvane „teg“, bila bogata. Vjernici su potom uzeli pokoju vlat mlade blagoslovljene pšenice kako bi s njom svečevu zaštitu prenijeli i na svoje njive. Prema pričanju Vere Škot-Katić, tako je uvijek na svoj imendant

radio i njen otac Marko iz Lipe. Dani su zatoplili, pa je djeci bilo dozvoljeno sjesti na zemlju, čak stati i bosom nogom, bez bojazni od prehlade. To mi je ispričala Milka Benić iz Leskara.

Poseban doživljaj stvara veličanstvena procesija kroz mjesto na blagdan *Tijelova*. Prema opisu Katice Halar, na čelu procesije išle su blagdanski odjevene djevojke sa zastavama svetaca, čiji su oltari podignuti u župnoj crkvi. Slijedila su djeca i mladići, koji su nosili „nebo“ od svile, ispod kojeg je hodao svećenik u pratnji ostalih vjernika. Povorka bi se zaustavljala pokraj improviziranih kapelica, brižno ispletene od ljeskova pruća u kojima su postavljeni mali oltari. Završni čin tijelovske procesije odvijao se u crkvi na misi. Župni svetac zaštitnik u Generalskom Stolu je Antun Padovanski i slavi se 13. lipnja, a suzaštitnik Antun opat i pustinjak 17. siječnja. Tih dana *Antonova*, i ljetnog i zimskog, na blagdanske mise dolaze ljudi iz brojnih okolnih mjesta i župa. Slavlje je nastavljeno *prošćenjem* oko crkve, gdje su svoje šatore razapeli licitari s *gvircem* i bogatim izborom *drangulija*. Dečki su djevojkama za dar kupovali štruke, srca, bebice, medenjake i ogledalca, a one njima uzvraćale konjićima.

U ljetnom ciklusu običaji su vezani na poslove košnje trave, sušenja i pospremanja sijena i žetvu. Večer prije *Ivanja* pale se krijesovi koji simboliziraju početak ljeta, slave sunčestaj i pobjedu svjetla nad tamom te najavljuju vrijeme žetve i dobrog uroda. Oko vatre se svira, pjeva i pleše u kolu. Kada ostane samo žar, mлади preskakaču preko njega.

Prema pripovjedanju Roze Žuže Benić, djevojke u bijelom i s vijenčićem od ivančica u kosi, obilazile su selo i pred kućama bi zastajale, s pjesmom: „*Hvaljen Isus i Marija, daj nam Bože dobro leto, daj nam Bog. Pred kućom vam mladi Ivan, daj nam Bože dobro leto, daj nam Bog. Mi ćemo ga sobom zeti, sobom zeti i odvesti, daj nam Bože dobro leto, daj nam Bog. Darujte nam mali darak, daj nam Bože dobro leto, daj nam Bog. Fala, fala na tom daru, daj nam Bože dobro leto, daj nam Bog.*“

Ako darivanja ne bi bilo, završni stih bi glasio: „*Pred kućom vam borovica, pomrlo vas polovica.*“

Na košnju se odlazilo rano ujutro jer se po rosi lakše kosi. Kretalo se od kuće vlasnika, kosci su bili iz rodbine i susjedstva, a prije polaska

obavezno se popila čašica rakije. Kosilo se bez prekida do 10 sati, kada je planinka donijela *južinu*. Košnja je nastavljena sve dok sunce nije postalo prejako, a mirovanje je potrajalo do jenjanja poslijepodnevne vrućine. S nastankom mraka, prestala je košnja.

I žetva žita je ljetni posao i običaj od posebne važnosti za život seoske zajednice. Ona se također odvijala u okruženju obitelji. Žetva je završavala pletenjem vijenca od klasova iz zadnjeg snopa žita, sa željom da i iduća žetva bude dobra, a ljudski rad i sreća blagoslovjeni. Prema riječima Nikice Matešića iz Petrunića, vijenac se čuvao u kući i na Badnjak stavljao na svečani stol, a unutar njega položen je božićni kruh *libnjak*.

Jesensko doba svoje čari pokazuje u skupnim berbama grožđa, komušanja kukuruza, pečenja rakije, martinjskom krštenju vina i čaroliji jesenskog svadbovanja.

Prvo je mlađenka službeno „nasnubljena“, isprošena i zaručena. Običajima propisana vesela procedura obilovala je nizom događanja, kroz dan ili dva koliko je svadbeno slavlje trajalo. Dan prije svadbe, ženikovo kući dovezeno je mlađenkino „ruho“ (blazine, jastuci, popluni, kuhinjski i sobni namještaj, šivača mašina, zipka za dijete, škrinja...). Došavši pred kuću, zapjevalo se: „*Sad se vozi ruho i mašina, a sutra će čerka materina. Svekrvice, izadi preda me, da ja vidim gdi je tvoje stanje.*“

Svatovi su započeli iza jutra, okupljanjem svirača i pratnje u kući ženika. Oko podneva stigli su pješice ili okićenom konjskom zapregom, predvođeni glasnim barjaktarom, pred kuću udavače. Nakon kraćeg nadmudrivanja, pregovaranja i cjenkanja, mladenci su spojeni. Nakon čašćenja, povorka se uputila na vjenčanje, najprije u matični ured, kako je odredila vlast, a onda u crkvu, kako Bog zapovijeda. Putem je mlađa okupljenoj djeci bacala karamele. Zabava, praćena biranim jelima, pićima i kolačima, nastavila se u kući. Mladoj se za stolom u krilo nakratko položilo i *nakoljenče*, malo dijete, kao simbol potomstva. Glavna osoba koja je usmjeravala događanja bio je kum. Pratio je i prinošenje darova mladencima. Prvo darivanje bila je *kafrika*, kada su skromno darivali obični gosti, a pred jutro glavni dar su mladencima iznosili rodbina i bliski prijatelji. Osam dana

nakon svadbe bili su *povrati* kod mlađenkine kuće.

Zima na selu je godišnje doba kada priroda miruje, a u obiteljima se dovršavaju poslovi i planira budućnost. U dugim zimskim večerima kraj peći se organiziraju prela ili čehanje perja. Prosinac je bogat običajima koji puk postupno vode prema središnjem događaju kršćanske civilizacije, Božiću. Počinje *Došašćem*, darovima sv. Nikole, adventskim vijencima, zornicama, godišnjom isповijedi i pričesti, sijanjem pšenice na sv. Barbaru ili sv. Luciju, izradom jaslica i uređivanjem kuće i okoliša „jer Božić nije svaki dan“. Priprema se svečani blagdanski jelovnik, peku suhi kolači, šalju čestitke. Dječja pucnjava iz karabita po selima je sve žešća, a oglasi se i poneka dobro skrivena puška, zaostala iz prošlih ratova. Na Badnju večer, najstariji muškarac ulazi u kuću s pozdravom : „*Hvaljen Isus i Marija!*“, unosi iz *ganka* naramak slame, dio stavlja pod stol, a dio na stol ispod stolnjaka. Pali svijeću i izgovara: „*Nazdravlje vam bilo Isusovo rođenje, sretan vam Božić i božićni blagdani, da bi bili zdravi i veseli, kao na Božić svega imali, da vam rodio dobro pšenica, a u kući sva zdrava i vesela dječica*“. Ukućani mu odgovaraju: „*Da bi i drugi Božić zdravi i veseli dočekali*“. Nakon toga, noseći svijeću, *libnjak* i kadilo sa žarom i tamjanom, odlaze u štalu blagosloviti stoku i dati im posoljeno najbolje sijeno. Prije prvog zalogaja, pojede se malo češnjaka, popije čašica rakije i uz nju komad orahinjače. Večera se sastoji od graha na salatu, krumpira, ribe. Iza večere, kiti se božićno drvce, smreka ili borovica, pjevaju božićne popijevke („*Narodi nam se Kralj nebeski*“, „*U pol noći to se zgodи kad đевica sina rodи*“) i spremna na polnočku. Na polnočku mladi idu s pjesmom i lampičima, a po povratku jedu se pečeni odojak, janje ili perad i odlazi na spavanje. Jedan od ukućana mora bdjeti cijelu noć da se ne bi ugasila vatra u peći ili prevrnula zapaljena svijeća. Ujutro se pokraj svijeće stoječki moli za pokojne u obitelji, a onda doručkuje juha od peradi i pečenka. Žene su izvlačile slamke ispod stolnjaka, a koja izvuče najdužu, može se nadati dobrom urodom u novoj godini. U kuću prvi dolazi naručeni muškarac iz rodbine kao gost. Sjeda na stolac i jednim gutljajem mora popiti čašicu rakije, okrenuti čašu i zazvati: „*Koliko kapi u čašici toliko snijeti u*

pšenici“. Poslije gosta, gasi se kapima vina svijeća koja je do tada gorjela na stolu i pažljivo prati prema kome od ukućana kreće dim. Vjerovalo se, više u šali, da će taj prvi umrijeti. K misi se išlo i na Božić i sljedeći dan, na Stjepanje. Navečer bi za mlađe u najvećoj seoskoj kući bili svirka i ples. Sve to o Božiću doznao sam od Nikice Matešića iz Petrunića u župi Mrežnički Brest.

Božićni blagdani trajali su sve do *Tri kralja*, kada se iz kuće iznosio bor, ponegdje do zimskog *Antonova* u siječnju, a ponegdje i do *Svijećnice* početkom veljače. U tom razdoblju svećenik je od kuće do kuće, praćen „mežnarom“ i ministrantom, obavljao godišnji blagoslov obitelji. Time je završavalo i jedno zaokruženo razdoblje u životu sela, ljudi i pučkih običaja i započinjalo novo.

Kako ste saznali za opisane običaje? Ima li i pisanih izvora ili se radi isključivo o usmenoj predaji?

Mene je vodila isključivo usmena predaja jer mi je to omogućila moja profesija. Kao terenski veterinar u Generalskom Stolu, upoznao sam puno ljudi i čuo puno kazivanja. Nešto od toga je ostalo zapamćeno, ali nešto je kroz desetine godina izbljedilo. Imam i fotografskih, magnetofonskih i video zapisa, no pre malo u odnosu na priliku koja se pružila. Žalostan sam kad pomislim da je mnogo starih i rukom predaka izrađenih predmeta završilo na smetlištu ili spaljeno. Dio zabilježenih običaja „zapisan“ je i u mojim uspomenama iz djetinjstva i mladosti, u zavičajnim Sesvetama kraj Zagreba. Tamošnji običaji se u nekim detaljima razlikuju od ovdašnjih. Usmena predaja i entuzijazam pojedinaca su u samim temeljima očuvanja tradicija, prikupljeni su etnografski zapisi i predmeti za male zavičajne zbirke, šivane narodne nošnje, rekonstruirani običaji, priređivana su scenska uprizorenja, koncerti, smotre i festivali plesa, pjesme i narodnog stvaralaštva, kako u Generalskom Stolu tako i širom Karlovačke županije.

U čast prvih demokratskih izbora za hrvatski Sabor 1990. godine, pokrenuo sam i vodio, u ime ogranka HDZ-a, organizaciju velike izložbe narodnih rukotvorina, prikupljenih od ljudi iz Generalskog Stola i okoline. Sjećam se velikog odaziva izlagачa i radosti posjetitelja priredbe, održane u Zadružnom domu.

Prema Vašem mišljenju, poznaju li mladi Generalskog Stola dovoljno običaje svojih predaka? Njeguju li ih u dovoljnoj mjeri?

Mislim da dio ovdašnje mladeži, osobito one koja je odgojena u poštivanju kršćanskih i domoljubnih vrijednosti, te ona uključena u djelovanje oba ovdašnja KUD-a i drugih udruga, ima svijest o značaju njegovanja baštine predaka. Drugi dio se, nažalost, zadovoljava tek povremenim i površnim zanimanjem za to područje ili je nezainteresiran. Stalni odgoj i obrazovanje kroz cijeli život te entuzijazam su važno sredstvo za osiguranje od izumiranja i zaborava običaja.

Možemo li danas na području Generalskog Stola pronaći neke stare običaje koji se još uvijek štuju, ali možda na izmijenjen način?

Ubrzani ritam života, potrošački mentalitet, socijalni problemi, komoditet, pomodarstvo, te zamiranje sela potiču napuštanje starih vrijednosti i uvjetuju redukciju obnašanja običaja u nekadašnjem obliku. Neki su potpuno zaboravljeni, a neki se štiju u izmijenjenom obliku. Iako prilagođeni i osvremenjeni, uskrsni i božićni običaji još čuvaju svoju privlačnost. *Antunovo, mačkare, Jurjevo, Tijelovo, Ivanje i Martinje također. Svadbovanje i krštenje tek podsjećaju na prijašnje, a zaboravljeni u potpunosti su običaji povezani s poljodjelstvom.*

I, za kraj,kako komentirate to što ste se Vi, kao doseljenik u ovo mjesto, toliko zainteresirali za mjesne običaje i tradiciju?

Kada sam prije četrdeset godina odlučio živjeti i raditi u Generalskom Stolu, tu zasnovati obitelj i dom, bilo je normalno prihvatići i ostale vrijednosti koje sam ovdje zatekao. Stara izreka kaže: „*Odakle mi je žena, odatle sam i ja.*“ Svojom ljudskom i domoljubnom obavezom smatram dati doprinos čuvanju, unapređenju i promicanju dobrog glasa ovog naroda i kraja.

Razlikuju li se puno, prema Vašim spoznajama, običaji ovog kraja od drugih krajeva naše domovine?

Kvalificiranje bih mogao usporediti tek običaje svog zavičajnog kraja Prigorja, sjevero – istočnog dijela Zagrebačke županije i ovog kraja u kojem živim. Razlike u cjelini nisu prevelike, a vidljive su u detaljima izvedbe ili specifičnostima povijesnog nasljeđa i utjecaja, lokalnog mentaliteta i temperamenta, narječja, nošnji, glazbe.

Nešto više o tome saznao sam kada je *Udruga za kulturu, obrazovanje, duhovnost i domoljublje „Kovan“*, koju vodim, u okviru *Antunovskih svečanosti* 1998. godine, organizirala predavanje o hrvatskim narodnim običajima „*Od Zelenog Jurja do Ivanjskih kriješova*“. Naš gost i predavač je bio Josip Barlek, prof. i viši kustos Etnografskog muzeja iz Zagreba. To je i neposredni povod da *Kovan* te godine potakne i organizira obnovu davno zaboravljenog paljenja *Ivanjskog kriješa* na Popovom brdu. U tome su pomogli i naši vatrogasci, članovi Etno-družine i KUD-a *Lipovac*, te ljudi koji tamo žive.

Kovan je u svojoj *Knjižnici i čitaonici*, surađujući s KUD-om *Lipovac*, 2009. godine organizirao izložbu „*Uskrs u Generalskom Stolu*“ te izložbu starih fotografija „*Slike s vjenčanja*“. Sa Ženskom udrugom *Bukvice* iz Bukovlja, priređena je izložba ručnih radova i sačuvane etno-baštine tog kraja, a pred Božić i prikaz običaja uređivanja doma i kićenja božićnog drvca „*Božić kao nekada*“. Gosti *Kovana* na predstavljanju knjige „*Pučki napjevi ogulinskog kraja*“ su bili Ogranak Matice hrvatske iz Ogulina i KUD Tounjčica. Povijesna baština i stare fotografije ljudi iz mjesta Lipa na Dobri, koje prikuplja Valentina Malović, predstavljene su na *Antunovskim svečanostima* 2011., a u Noći muzeja izložene su stare knjige i recepti iz kuharstva, starinsko posuđe i pribor za jelo. U travnju 2012. održana je i večer dokumentarnih filmova pod nazivom „*Sad smo svjetsko selo*“, u kojima se govori o životu i običajima u Bukovlju. Snimio ih je Andrew Norris, Englez koji je selo Bukovlje izabrao za svoj drugi dom. Kako domaći samouki majstori izrađuju violine seoskih gudaca prikazano je u Noći muzeja 2013. godine.

Intervjurale:

Nika B.,Ines E. i Natalija K.,
8.raz.

Prabake i praunuke:

Kako je nekada bilo ...

Naše učenice petog i šestog razreda porazgovarale su sa svojim prabakama o nekim stvarima koje su nas zanimale. Što su bave rekle, mi smo zapisali, a vi pročitajte...

Baka Draga, Natalijina prabaka

Bako, koliko imaš godina?

Joj, dite moje, ne znam ti ja. Vidi u onu lektimaciju pa ćeš znat.

Bako, imaš 94 godine.

Kaj tol'ko već ?

Da, bako, da. Što ti je bilo najljepše u životu ?

Najlipše? Kad sam imala svoju obitelj.

Što ti je bilo najteže ?

A, dite moje, najteže mi je bilo kad sam izgub'la svoje najmilije...

Imaš li neke uspomene iz škole?

A, dite, ni ti prije bilo škole. Ja nisam išla.

Natalija Kasunić, 6.raz.

Baka Ana, Veronikina prabaka

Bako, koliko imaš godina ?

Imam 91 godinu.

Koje ti je doba bilo najljepše u životu ?

Najljepša mi je bila moja mladost.

Što ti je bilo najteže ?

Najteže mi je bilo kad sam ostala bez tate.

Imaš li neke uspomene iz škole ?

Sjećam se kako sam sama išla kroz šumu iz škole.

Jesi li voljela ići u školu ?

Jesam, a imala sam i sve dobre ocjene.

Dora Hlade, 5.raz.

Baka Ana, Veronikina prabaka

Bako, koliko imaš godina ?

A, lipo moje, imam 91 god'nu.

Što ti je bilo najljepše u životu ?

Najlipše je bilo kad sam rod'la tvoju baku i njez'ne sestre.

Što ti je bilo najteže u životu ?

Najteže je bilo kad je bil rat i kad sam ostala bez muža...

Imaš li neke uspomene iz škole?

Ajme, milo, kad je to bilo... Ničeg se ne sjećam.

Jesi li bila dobra učenica ?

Bila sam odličan đak, al' sam završ'la samo čet'ri razreda. Ni bilo prilike za bolje...

Veronika Moguš, 6.raz.

Što su o običajima rekli neki mudri ljudi ?

mudre i druge

izreke...

Ne možeš razumijeti vlastitu tradiciju ako je ne povežeš s ostalima.
(J.Searle)

Često je slučaj da, što je teže opravdati neki običaj, teže ga se riješiti.
(M.Twain)

Običaj je kao čovjekova druga narav.
(Marko Tulije Ciceron)

Tradicija bez inteligencije nije vrijedna postojanja.
(T.S.Elliot)

Svi bi ljudi trebali težiti onome što je ispravno, a ne onome što je ustaljeno.
(Aristotel)

O vremena, o običaji !
(M.T.Ciceron)

Zajedništvo uz pjesmu i ples

Iako maleno mjesto, Generalski Stol ima tu sreću da na njegovom području djeluju čak dva kulturno-umjetnička društva. To su KUD „Izvor“ i KUD „Lipovac“.

KUD „Izvor“

Razgovarali smo s predsjednikom KUD-a „Izvor“, gospodinom Damirom Škrtićem, dr.vet.med.

Od kada postoji vaš KUD ?

KUD „Izvor“ osnovan je u siječnju 2003.godine, u kući Ružice Magličić, u Gornjem Zvečaju. KUD je osnovalo dvanaestero entuzijasta iz Gornjeg Zvečaja i Generalskog Stola.

Koliko članova ima i kakva je dobna zastupljenost ?

Broj članova se od 2003. brzo povećao pa danas društvo ima četrdeset članova koji djeluju u više sekcija. U raznim fazama smo imali članove od sedam do osamdeset godina, a trenutno ima manje članova iz osnovne škole, a više srednjoškolaca i starijih generacija.

Koliko često i gdje održavate probe?

Probe održavamo u Zadružnom domu Generalski Stol ili u našim prostorijama koje smo, uz pomoć donatora, uredili 2005.godine.

S kojih ste sve područja dosad učili običaje?

S obzirom da je cilj rada našeg društva prvenstveno njegovanje pjesama, plesova i običaja našeg kraja, nismo previše zadirali u druga područja. Uz pomoć naše vrijedne voditeljice pjesme i plesa, Danijele Špehar, mlađi članovi su naučili plesove Like, Ražanca i Slunja.

Kako se vaši članovi snalaze za nošnje ?

Osim entuzijazma i talenta, imali smo i sreću da u društvu imamo Miju Kasunića, koji je šivao muške nošnje i izrađivao

glazbene instrumente, te Ankicu Moškun, koja osim što izvrsno pjeva, glumi i pleše, također šije ženske nošnje.

Koja ste mjesta dosad posjetili? Što vam je ostalo u najljepšem sjećanju?

Nastupali smo na području Karlovačke županije, diljem Hrvatske, ali i u inozemstvu – u Sloveniji, Mađarskoj i Bosni i Hercegovini. Svi ti nastupi ostali su nam u lijepom sjećanju. Vrlo teško je izdvojiti koji je bio najdraži jer, gdje god smo se pojavili, domaćini i publika su nas lijepo prihvatali, što dokazuju mnoga priznanja i pozivi u ista mjesta.

Koja su najveća postignuća vašeg KUD-a dosad ?

U naših gotovo dvanaest godina, održali smo oko tri stotine nastupa, pedeset i pet samostalnih snimanja za TV kuće, sudjelovali u mnogim poznatim emisijama, imali deset samostalnih amaterskih kazališnih predstava. Počeli smo snimati kratke filmove koje smo sami režirali i u njima glumili, snimili smo pet nosača zvuka i 27 samostalnih DVD-a s običajima. Također smo organizirali i sudjelovali u humanitarnim koncertima.

Kako biste u par rečenica opisali vaš KUD i pozvali nove članove da vam se pridruže ?

Svi ovi uspjesi rezultat su poštovanja, zajedništva, druženja te mnogo ljubavi i truda da se nauče pjesme, plesovi i običaji našeg kraja. Svi oni, koji prepoznaju vrijednost našeg rada, bez obzira na dob, uvijek su dobrodošli.

KUD „Lipovac“

O KUD-u „Lipovac“ razgovarali smo s njihovom voditeljicom, Lanom Legek, mag.educ.math.et inf.

Od kada postoji vaš KUD ?

KUD „Lipovac“ osnovan je 1986.godine, dakle, postoji već 28 godina.

Koliko članova ima i kakva je dobna zastupljenost ?

Društvo ima četrdeset članova podijeljenih u tri sekcije: dječju i odraslu folklornu sekciju te tamburaški sastav. Trenutno imamo članove od šest do pedeset i šest godina starosti.

Koliko često i gdje održavate probe? Što na njima radite i kakva je atmosfera ?

Probe održavamo u Zadružnom domu najmanje dvaput tjedno, u dane vikenda. Na njima uvježbavamo pjesme i plesove, slavimo imendane i rođendane članova, dogovaramo se o nastupima i izletima, a atmosfera je vrlo prijateljska i

opuštena.

S kojih ste sve područja dosad učili običaje ? Čiji su običaji najteži za savladati?

Dosad smo, osim pjesama i plesova našeg kraja, u odrasloj sekciji uvježbali pjesme i plesove Like, Ražanca, Posavine, Podravine, Međimurja, Slavonije, Baranje, Bizovca, Hrvatskog zagorja, Prigorja, Pokuplja, otoka Raba te *Završno kolo* iz naše najpoznatije opere „*Ero s onoga svijeta*“, po uzoru na folklor Vrlike. S dječjom sekcijom obradili smo i dječje igre s pjevanjem iz Slavonije, Turopolja, Međimurja, Posavine i Hrvatskog zagorja. Svi običaji, pjesme i plesovi naše domovine su slični i u njima postoji određena težina, ali ne tolika da je ne bismo mogli savladati.

Čija je nošnja najljepša, a čija najteža za nositi ?

Hrvatske nošnje su raznolike, lijepе i bogate. Nama je naša nošnja najljepša, a među ljepše spadaju vrlike, slavonske i bizovačke nošnje. Za

dobre plesače niti jedna nošnja nije teška za nošenje, iako među teže spadaju ličke, prigorske i rapske nošnje.

Kako se vaši članovi snalaze za nošnje ?

Iako društvo posjeduje dobar dio nošnji našeg kraja, većina članova ima vlastite nošnje, a nošnje drugih krajeva posuđujemo u Posudionici i radionici narodnih nošnji u Zagrebu.

Koja ste mjesta dosad posjetili ? Koje vam je ostalo u najljepšem sjećanju?

Proputovali smo skoro cijelu Hrvatsku, a bili smo i u BiH, Makedoniji i Grčkoj. U najljepšem sjećanju ostala su nam sudjelovanja na međunarodnim festivalima folklora u Makedoniji i Grčkoj te na Vinkovačkim jesenima, našoj najvećoj državnoj smotri folklora.

Koja su najveća postignuća vašeg KUD-a?

To su mnoge nagrade, preko 350 zahvalnica i priznanja, dva javna priznanja za rad, dobivena od naše Općine, javno priznanje od Hrvatskog sabora kulture, predstavljanje naše Županije na državnim smotrama te predstavljanje naše domovine na festivalima folklora u BiH, Makedoniji i Grčkoj, gdje smo osvojili prvu nagradu festivala. Također smo predstavljali županiju na *Dječjem miholjačkom sijelu*.

Zahvaljujući dugogodišnjoj suradnji s istarskim KUD-om „*Mate Balota*“, potpisana je povelja o bratimljenju između Općine Generalski Stol i Općine Marčana.

Koje su osobine pravog KUD-ovca?

Pravi KUD-ovac mora, prije svega, voljeti glazbu, biti društven, spremjan pomoći drugima, biti pošten i nesebičan, a ako je učenik, mora imati pozitivne ocjene i dobro vladanje.

Kako biste u par rečenica opisali vaš KUD i pozvali nove članove da se pridruže ?

KUD je udruga u kojoj ne postoje socijalne razlike, u kojoj se nauči plesati i pjevati, koja nam omogućuje baviti se nečim lijepim i plemenitim, omogućuje nam putovanja i stjecanje novih prijateljstava, i u kojoj nikad nije dosadno. Ako želite sve to provjeriti i doživjeti, bez obzira znate li plesati ili ne, bez obzira na dob, dobro nam došli! Nikad nije prekasno da se počnete baviti folklorom.

Intervjuirala:
Nika Barić, 8.raz.

Naj-običajji diljem svijeta

Naši novinari istražili su neke zanimljive običaje u svijetu. Budući da ih ima zaista mnogo, za vas smo odabrali samo neke od njih. Nećemo vas pitati jeste li znali, jer sigurno niste...

- Španjolci u novogodišnjoj noći, prije nego što sat otkuca ponoć, pripreme dvanaest grozdova grožđa, koje pojedu u trenutku ispraćanja stare godine.
- Kad u Grčkoj djetetu ispadne mlijecni Zub, bace ga (zub!) na krov, da donese sreću !
- U Velikoj Britaniji se prva osoba koja u novoj godini uđe u kuću dariva novcem, kruhom ili slatkišima jer se vjeruje da baš ta osoba donosi sreću .
- Kad u Japanu zagrmi, djeca prekriju pupak, da im ga demon *Grom Omi* ne ukrade!
- U Poljskoj se prijatelji međusobno polijevaju vodom na Uskršnji ponедjeljak, da bi isprali grijeha pa se taj dan naziva 'mokri ponedjeljak'!
- U Škotskoj mladenku prije vjenčanja zaliju mlijekom, razlupanim jajima i perjem, da bi sve moguće kasnije bračne probleme smatrala sitnicom u usporedbi s time !
- Danci cijele godine sakupljaju stare tanjure da bi ih mogli razbiti u novogodišnjoj noći, vjerujući da će, što više tanjura razbiju, imati više prijatelja.
- Švicarci uoči Uskrsa ukrašavaju izvore i fontane, odajući počast vodi, izvoru života!
- U nekim dijelovima Njemačke obitelj se okupi prije vjenčanja na zabavi i pritom razbijaju sve što im dođe pod ruku, a potom mladenci trebaju zajednički očistiti nered!
- Na Filipinima se prilikom selidbe, obično zbog poplava, cijelo selo angažira te prenese strukturu kuće na novo mjesto. Važno je znati da su kuće od bambusa i palminog lišća...

Pripremila:
Natalija Katić, 8.raz.

Dječja usta:

Kako priča moja baka ...

Neke riječi naših baka ponekad nas ostave u nedoumici. Koje su to riječi iznenadile naše učenike drugog i trećeg razreda, saznat ćete na ovoj stranici.

AMBAR =
smočnica
(Laura Burić,
2.raz.)

FAŽON =
grah
(Veronika
Zatezalo,
2.raz.)

OKNO =
prozor
(Josipa Benić,
3.raz.)

KABAL =
lavor
(Lorena Halar,
2.raz.)

MARELA =
kišobran
(Danijela
Magličić, 3.raz.)

IŽA = kuća
(Antea Mihalić,
3.raz.)

TANCATI =
plesati
(Lorena Halar,
2.raz.)

RUBAČA = košulja
(Leona Katić,
3.raz.)

ŠAJER = sjenik
(Ivan Mlinac,
3.raz.)

DROBNO =
maleno (Tina
Halar, 3.raz.)

O nama ...

Prošla školska godina bila je za nas prilično zanimljiva budući da smo počeli koristiti e-dnevnik, a suradnjom s Carnetom dobili smo i mnoge tehnološke novitete, koji su pridonijeli modernizaciji nastave.

Uz redovite videokonferencije s drugim školama, sudjelovali smo i u nekim projektima, od kojih je posebno zanimljiv bio e-Twinning, u nastavi njemačkog jezika i u razrednom odjelu prvog razreda. U novoj školskoj godini planiramo i nove projekte, ali o tome ćemo više u idućem broju...

Naša ravnateljica, **prof. Dijana Zadrović**, na naš upit o tim promjenama, rekla je: „e-Dnevnik je uvelike olakšao rad našim učiteljima, posebno razrednicima. Sve statistike, evidencije, uspjeh učenika, izostanci, roditeljski sastanci, dostupniji su no ikada. Polugodišnja i godišnja izvješća jednostavno se ispisuju.

Promjene su dobro prihvaćene. Svi su se brzo primili posla i savladali sve potrebne vještine. Kako se u našoj školi svi učitelji služe računalima, većih problema u radu nije bilo. Učitelji imaju dovoljno prostora za opisno praćenje učenika, što je vrlo važno. Roditelji koji imaju internet, promjene u e-Dnevniku redovito prate. Odmah vide ocjenu svog

djeteta i bilješke o ponašanju na satu. Učenici koji imaju lošije ocjene nisu zadovoljni što im roditelji odmah vide ocjene, a oni s boljim ocjenama su zadovoljni.

Jedina negativna strana korištenja e-Dnevnika je povremeni nestanak internetske veze te česte zamjene učitelja u nastavi pa je neophodno stalno unositi promjene.

Nove tehnologije, osim e-Dnevnika, čini i *Samsung School*, videokonferencijski uređaj, tableti za sve učenike, dostupnost interneta u svakom prostoru škole, što je uvelike poboljšalo kvalitetu nastave.

Sve je moguće i dostupno, nema prepreka zanimljivijem radu učitelja koji su motivirani te i sami žele neku promjenu. Dosadašnja monotona frontalna nastava prilagođena je učenicima i puno zanimljivija.

Neki se učitelji još uvijek boje tehnologije, no ubrzo će shvatiti da su promjene neophodne i da moramo ići ukorak s vremenom i s djecom koja su puno drugačija od nas. Kombinacija novih nastavnih tehnologija i klasičnog načina poučavanja dobitna je kombinacija za sve sudionike nastavnog procesa. Kad su svi zadovoljni, i Škola funkcioniра kao cjelina u kojoj je ugodno raditi i učiti.“

Početkom nove školske godine, dočekala nas je još jedna novost: nastava u jednoj

smjeni. Pregrađivanjem i preuređenjem postojećih učionica, dobili smo dovoljan broj učionica za svih osam razrednih odjela.

Iako je to vrlo racionalno rješenje, ono nam je, nažalost, omogućeno time što se broj učenika u našoj školi iz godine u godinu smanjuje...

Pitali smo naše učenike i učitelje kako su oni doživjeli tu promjenu.

Laura B., učenica drugog razreda, je rekla: „Više volim ići u školu ujutro jer imam više vremena.“

Karlo L., učenik četvrtog razreda, više voli jutarnju smjenu jer se poslijepodne vraća kući po mraku.

Za razliku od njih, **Maja J.** iz četvrtog razreda, više voli poslijepodnevnu smjenu jer se bolje naspava.

Učiteljice razredne nastave, **Ivana Škrtić i Danica Frketić**, slažu se da jednosmjenska nastava ima pozitivan učinak na njihove učenike. Učiteljica Ivanka zamjećuje da su njeni učenici svježiji, odmorniji i bolje usvajaju nastavne sadržaje, a učiteljica Danica navodi da, uz više slobodnog vremena, njeni učenici imaju priliku za upoznavanje i druženje s novim prijateljima iz ostalih razreda.

Pripremile:
Barbara P., Veronika M.
(6.raz.) i Stella Š. (7.raz.)

Naši učenici...

I ove se godine možemo pohvaliti da su naši učenici bili vrijedni. Sudjelovali su na raznim natjecanjima i natječajima te svojim trudom i radom zavrijedili i neke nagrade!

Učenik 6.razreda, **Bruno Radočaj**, pod vodstvom mentorice **Jasmine Dokmanović**, sudjelovao je na županijskom natjecanju iz geografije.

Učenici **Barbara Popovački, Ivica Kasunić, Luka Kasunić, Danijel Capan, Besim Moguš i Mihaela Škrtić**, s mentoricom **Elvirom Špelić-Vidović**, sudjelovali su na natjecanju *Mladi tehničari*.

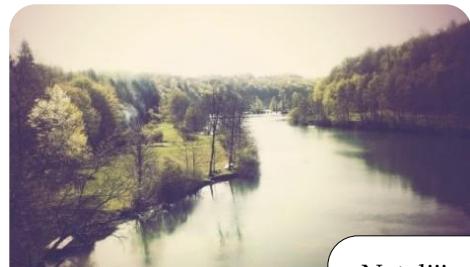
Radovi učenika **Brune Radočaja, Nike Barić, Svena Paukovića i Mihaele Škrtić**, nastali pod mentorstvom **Maje Pestak**, bili su uspješni na natjecanju LIK.

Naša je učenička zadruga „**Lipovac**“ sa svojim kreativnim radovima, slikama na crijevu, sudjelovala na *Smotri učeničkih zadruga*.

Učenica 7.razreda, **Natalija Katić**, svojom je fotografijom, s motivom rijeke Mrežnice, osvojila prvo mjesto na *Natječaju za izbor najbolje fotografije na temu „Moja domovina“*. Osvojila je vrijednu nagradu, tablet, koji joj je uručen na otvaranju izložbe fotografija u Gradskoj upravi u Zagrebu.

Članice Učeničke zadruge *Lipovac* na *Smotri učeničkih zadruga...*

Natalijina nagrađena fotografija i svečana dodjela nagrada u Zagrebu...

Što smo sve radili?

Slika vrijedi tisuću riječi pa pogledajte što su sve radili naši učenici predmetne nastave tijekom godine...

Naš tradicionalni maskenbal
uvijek je raspjevan i rasplesan...

Ispred Zorin doma, nakon
predstave, niti kiša nije
pokvarila raspoloženje...

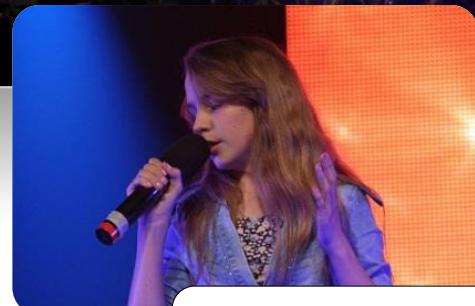
Naš gost, putem
videokonferencije, fizičar
Davor Horvatić...

Čitanje dijalektalne poezije
u školskoj knjižnici za Dan
hrvatskog jezika...

Terenska nastava u
Krapini bila je prilika za
zabavu uz učenje...

Navijali smo za našu
Melani na Duga Resa
Festu...

O NAMA...

Naši sportaši na županijskom natjecanju u krosu s učiteljem Mislavom...

I ove godine su se naše vrijedne mame i bake potrudile za Dan zahvalnosti za plodove Zemlje...

I ove jeseni naši ljubitelji dobrog štiva bili su na Interliberu...

Vukovar u našim mislima...

Sudjelovali smo u obilježavanju Europskog dana jezika uz podršku Vijeća Europe...

Sudjelovali smo u videokonferenciji nekoliko škola diljem Hrvatske s vukovarskom školom, predstavivši našu školu i pokazavši kako se sjećamo Vukovara...

Prvi školski dan naših
prvašića...

I maleni su palili
lampioni za Vukovar...

Dobili su slatke neretvanske
mandarine od predstavnika Općine,
a zatim razgovarali s novinarima...

U integriranom „božićnom“ tjednu, naši učenici,
članovi KUD-a „Lipovac“, prikazali su nam
glazbeno-scensku igru „Božić nekad i sad“. U
nastavku tjedna svi su razredi proučavali razne
božićne običaje, da bi ih na kraju tjedna prezentirali
ostalima.

eTwinning u nastavbi njemačkog jezika

Od rujna 2013. godine učenici koji pohađaju izbornu nastavu njemačkog jezika imaju priliku sudjelovati u eTwinning projektima, koji su usmjereni na razvijanje jezičnih kompetencija te upoznavanje kulture i običaja pojedinih europskih zemalja.

eTwinning projekt „Deutsch Plus“ okupio je 28 sudionika iz šesnaest europskih država, uključujući i tzv. *plus države*, koje nisu članice *Europske unije*. Kod nas su bili uključeni učenici prošlogodišnjeg sedmog razreda, koji su za svoj trud, rad i kreativnost nagrađeni dodjelom europske oznake kvalitete.

Glavni ciljevi projekta „Deutsch Plus“ bili su usmjereni na zajedničko usvajanje i izgradnju jezičnih kompetencija kroz nastavu njemačkog jezika te izravnom suradnjom sa školama partnerima uz kreativnu primjenu IKT-a. Zahvaljujući izvanrednoj suradnji i komunikaciji sa školama partnerima i razmjeni iskustva, kroz projekt su nastajale brojne ideje, koje su u konačnici i realizirane. Redovita *online* komunikacija omogućila je upoznavanje sa svakodnevnicom pojedinih partnera, njihovom kulturom i običajima.

Učenici su surađivali na različitim zadacima, primjerice pisanje i vođenje intervjeta sa učenicima iz Grčke, stvaranje knjige prijateljstva sa svim partnerima, izrada internacionalne kuharice sa partnerima iz Grčke, Turske, Poljske, Slovenije, Estonije, Azerbejdžana te brojne druge aktivnosti.

Učenici su izrađivali kvizove i zadatke za uvježbavanje vokabulara i gramatičkih zakonitosti koje su objavljivali u *Twinspace-u*. Svi materijali koji su nastali

zajedničkom suradnjom, nastali su uporabom različitih *web alata*.

Početkom ove školske godine, učenici sedmog razreda uključeni su u novi *eTwinning* projekt, pod nazivom „Jumix“. U projektu sudjeluje ukupno šest škola partnera iz Poljske, Grčke, Turske, Njemačke, i naravno, iz Hrvatske. Kroz projekt, učenici će upoznati programski jezik *Scratch*, čijom uporabom će se poticati razvoj maštete, kreativnosti, logičkog mišljenja i zaključivanja. U suradnji s učenicima partnerima, izrađivat će prezentacije, jednostavne animacije, interaktivne priče i igre na njemačkom jeziku.

European Quality Label

Snježana Fištrović Osnovna škola Generalski Stol, Croatia
is awarded with the European Quality Label
For the project:
Deutsch Plus
31.10.2014

Antonija Gladović *Marc Durando*
Antonija Gladović National Support Service Marc Durando Central Support Service

Najnoviji projekt, u koji su uključeni učenici šestog razreda, zove se „*Kunst ohne Grenzen- Art without borders*“.

U projektu sudjeluju škole partneri iz Estonije, Poljske, Turske, Češke i Italije. Glavni ciljevi projekta su razvijanje jezičnih kompetencija na njemačkom i engleskom jeziku te upoznavanje s kulturom i umjetnosti pojedinih europskih zemalja. Učenici će imati priliku izražavati se kroz vlastita umjetnička djela te stvarati zajednička djela, suradnjom s vršnjacima.

Snježana Fištović,
prof.njemačkog jezika

Dupin u Generalskom Štalu ???

Carnetov projekt Skole 2.0, u koji je uključena i naša škola, nije samo pridonio modernizaciji nastave, već i novim poznanstvima s vršnjacima iz čitave Hrvatske, ali i novim „ljubimcima“.

Naš šesti razred se u travnju, na satu prirode, sa svojom učiteljicom i razrednicom Mirnom Roth Bišćan, videokonferencijski spojio s OŠ Maria Martinolića iz Malog Lošinja i njihovom razrednicom, Martinom Kalac.

Na tom zanimljivom satu naučili smo mnogo o dobrom dupinima koji obitavaju u lošinjskom akvatoriju: kako se hrane i hvataju ribu, na koji način se razmnožavaju i brinu o mladima, ali i na koji način često stradavaju.

Onda je uslijedilo pravo iznenadenje - ne samo da smo upoznali razigrani svijet dupina, već smo i simbolički postali vlasnici jednog. Učiteljica Martina i njezini

učenici potrudili su se da i mi posvojimo dupina koji se zove Ivan. Bili smo presretni!

Dobili smo njegovu sliku i opis karakteristika. I on je kao i mi - znatiželjan i razigran!

Na taj smo način i mi poduprijeli *Jadranski projekt dupin* i pomogli očuvanju dobrih dupina u Kvarneriću.

Učenici 7. razreda
i Mirna Roth Bišćan, razrednica

Kraj je kolovoza. Krenuli smo rano. Nakon sat i pol putovanja, pridružili su nam se učenici OŠ Eugena Kvaternika iz Rakovice.

Gotovo cijeli prvi dan smo putovali. U tih deset sati, razgledali smo Split, Makarsku i sve njihove znamenitosti. Atmosfera u autobusu bila je odlična, pogotovo kad smo se svi bolje upoznali.

Oko 18 sati stigli smo u kamp *Eklata*. Tamo su nas dočekali animatori koji su nas zabavljali tijekom cijelog maturalca. Iako umorni od puta, u disku smo se opustili i razbudili u društvu ostalih škola. Na spavanje smo išli u ponoć, ali smo, naravno, ostali budni do pet ujutro!

Već u osam sati probudili su nas animatori i potjerali na tjelovježbu. Tijekom dana zabavljali smo se raznim aktivnostima: streljaštvom, kajakingom, vožnjom bicikloma, nogometom... U sportskim igramama zauzeli smo drugo mjesto! Svaku večer u disku su nas nasmijavala raznovrsna natjecanja: izbor kralja i kraljice, glazbeni kviz, nagradne igre,...

Treći dan smo posjetili Dubrovnik i razgledali njegove znamenitosti. Jedna od najzanimljivijih bila je tvrđava na kojoj se snimao popularni serijal „*Igre prijestolja*“. Također smo doživjeli i napad golubova,

kojih ima nevjerojatno mnogo, i to u najrazličitijim bojama i veličinama.

Četvrti dan je bio slobodan pa su se neki kupali, neki igrali nogomet, neki radili gluposti, a neki pokušavali dešifrirati govor Zagoraca.

Zadnja večer u disku bila je i najtužnija. DJ Jula je održao govor. Cure su se rasplakale, a na posljednjoj pjesmi čak su i dečki pustili suzu! Zatim se plač nastavio ispred naših soba, a tada su nas animatori potjerali jer smo bili preglasni.

Sljedeći dan smo se oprostili i krenuli na put. Miris mandarina u potpunosti nas je obuzeo tijekom jednosatne vožnje Neretvom. Nakon ručka, put se nastavio. Kod „*Macole*“ smo još jednom sreli Zagorce, a nakon nekog vremena ostavili smo naše društvo u Rakovici.

Kući smo stigli oko devet navečer, a neki su još našli snage i za *Dane piva*.

Maturalac će nam ostati u sjećanju kao jedan od najzabavnijih trenutaka u životu. Nastala su nova prijateljstva, pošteno smo se nasmijali, isplakali, naplesali, puno toga smo vidjeli, a bilo je i bisera... Dosta smo toga naučili, a jedna je od najvažnijih lekcija: prije odlaska na pedaline, uvijek se raspitaj o cijeni!

Nika Barić i Tin Katić,
8.raz.

a dvije priče ...

Ines & Natalija: Tamna strana maturalca

Krenuli smo u pola osam ujutro. Putovanje je loše prošlo jer je u busu bilo preglasno: svi su se derali, puštali glasnu (lošu) glazbu, a vodič nas je stalno izještavao o nečemu pa nismo mogle na miru slušati *našu* glazbu.

Kad smo stigli u hostel, dočekali su nas animatori, koji su nas obavijestili o pravilima hostela. Njih je bilo previše pa se nismo niti trudile upamtiti...

Zatim su nam podijelili ključeve soba te smo se svi otišli raspakirati i odmoriti prije večere.

Nas dvije smo jedine dobile dvokrevetnu sobu – napokon dobra vijest. Uglavnom smo zbog toga bili izostavljeni iz aktivnosti – ili bi nas zaaboravili ili im se nije dalo ići po nas. Nama to nije baš previše smetalo - same smo se odlično zabavljale.

Animatori su bili prilično strogi i bezobrazni pa nam se baš i nisu svidjeli. Hrana koju su kuharice pripremale bila je neukusna, prekalorična i s previše mesnih proizvoda.

Svaku večer smo svi MORALI u disku, gdje se puštala grozna glazba. Ako ne bismo htjeli ići, dolazili su po nas. Disko je bio prepun uznojenih adolescenata koji su skakali i nesnosno vrištali oko nas. Nisu nas puštali van sve do 23 sata, osim

ako smo morali obaviti fiziološke potrebe. Nije to baš naš način zabave, a i glazba nam uopće nije odgovarala.

Ujutro su nas rano budili i odmah smo morali na jutarnje mučenje/gimnastiku. Svi su uglavnom bili umorni i mrzovoljni.

Najviše nam se svidjela učiteljica iz druge škole koju smo upoznale. Njoj se svidio naš stil i rekla nam je da ostanemo svoje i da se nikad ne promijenimo.

Zadnji dan maturalca imali smo oproštajnu zabavu na kojoj smo gledali naše fotografije, koje su slikali animatori za vrijeme različitih aktivosti.

Svi su bili tužni, samo smo mi bile sretne što napokon odlazimo. Tako je došao i zadnji dan. Ujutro smo se spakirali i krenuli kući...i to je gotovo !

P.S. Baš se i ne volimo slikati pa nas zbog toga nećete vidjeti na našim fotkama...

Ines Erdeljac i Natalija Katić,
8.raz.

Profesionalno informiranje i obrazovanje – pravo i(lí) obveza ?!?

Nije lako biti osmaš...

Prilikom posjeta našoj školi, radi predavanja učenicima osmog razreda, razgovarali smo s Ivanom Mehle, višom stručnom savjetnicom za profesionalno informiranje i obrazovanje. Pritom smo joj postavili pitanja koja muče ne samo naše osmaše, već i njihove roditelje... Poznaju li učenici, zapravo, smjerove koje upisuju? Imaju li dovoljno informacija? Ako mislite na poznavanje samih zanimanja - nedovoljno ih poznaju. Pojedina zaobilaze jer im „smiješno“ zvuče (tapetar, bravarski, monter suhe gradnje), a pojedina pak upisuju jer im naziv zanimanja zvuči „fora“ (npr.komerčijalist), dok istovremeno uopće ne znaju čime se ti ljudi bave. S druge strane imamo „svemoćni“ Google, koji se nedovoljno koristi u ovu svrhu.

Koje nam ustanove i osobe mogu pomoći kod odabira srednje škole, odnosno zanimanja?

Uz osnovne škole, koje bi sustavno od prvog razreda trebale pripremati učenike za odabir zanimanja, i uz roditelje koji su prvenstveno pozvani da o tome razgovaraju s djecom, učenicima mogu pomoći i savjetnice za profesionalno usmjeravanje. One su zaposlene u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ), nalaze se u Karlovcu u Domobranskoj 19 i može ih se kontaktirati na brojeve telefona 606-431 i 606-416.

Mislite li da su osmoškolci zaista zreli samostalno donijeti odluku o upisu u srednju školu?

Ne mislim da su osmaši dovoljno zreli za donošenje takve odluke. Međutim, oni odluku u toj dobi moraju donijeti. Jedino što preostaje je ujediniti snage, pritom

mislim na suradnju osnovne škole, roditelja i HZZ-a, i zajednički im olakšati izbor.

Je li, s obzirom na stanje u gospodarstvu, za našu budućnost bolje upisati trogodišnju ili četverogodišnju školu?
Zapravo bi idealno bilo da svi završe studij. Međutim, činjenica je da nemaju svi ni mogućnosti ni sposobnosti za takvo obrazovanje. Stoga izbor mora biti dobar za pojedinca. A hoće li za nekoga biti bolji izbor trogodišnja, četverogodišnja ili petogodišnja škola, ovisi samo o njemu. Trogodišnja škola je dobar izbor za one koji baš ne vole učiti. U njima će biti uključeni u puno praktičnog rada te će učenja iz knjiga biti manje. Četverogodišnje i petogodišnje škole su idealan izbor i dobra priprema za one koji planiraju studirati.

Koja su zanimanja najtraženija u karlovačkoj županiji, a za kojima nema puno potražnje?

Mi pratimo kretanja na tržištu rada („prostor“ u kojem cirkuliraju poslodavci, nezaposlene i zaposlene osobe te radna mjesta). Naše informacije su točne, ali nisu potpune jer ne znamo za sva kretanja na tržištu rada. Za većinu zbivanja znamo. Osnovom toga, razlikujemo zanimanja koja su lako zapošljiva (deficitarna) od onih koja su teško zapošljiva (suficitarna). Lako zapošljiva zanimanja su: tokar, strojobravar, bravarski, zidar, mesar, pekar, tesar, krovopokrivač, tapetar, limar, automehatroničar i farmaceutski tehničar. Teško zapošljivi su: fotograf, frizer, grafičari, ekonomisti, meteorološki tehničari, grafički dizajneri, drvodjeljski tehničari-dizajneri, tehničari za željeznički

promet, ekološki tehničari, veterinarski tehničari, hotelijersko-turistički tehničari, tehničari za računalstvo i poslovni tajnici.

Koje škole u našoj županiji biste preporučili boljim, a koje lošijim učenicima?

Mišljenja sam da svi koji mogu upisati gimnazijske programe i kasnije studirati trebaju baš njih i upisati. Učenicima koji nisu sigurni hoće li ići na studij ili ne, a istovremeno su bolji đaci, savjetujem da razmisle o zanimanjima medicinske sestre, komercijalista, fizioterapeuta i građevinskog tehničara. To su neka od rijetkih zanimanja u trajanju od četiri, odnosno pet godina, s kojima se nakon srednje škole može naći posao u struci.

Kome knjiga nije mila, ili mu učenje naprsto „ne ide“, predlažem zanimanja u trogodišnjim školama.

Utječu li puno, prema vašim saznanjima, roditelji na izbor srednje škole?

Ne bih mogla procijeniti u kojoj mjeri roditelji utječu na djecu, jer ne razgovaram sa cijelom generacijom osmaša o tome. Međutim, iz svojih iskustava mogu reći da postoje tri vrste roditelja po tom pitanju. Prvi su roditelji koji iz neznanja ili nezainteresiranosti, potpuno prepustaju odluku o odabiru zanimanja djetetu. Drugi su dominantni roditelji koje uopće ne zanimaju djetetove želje, već inzistiraju da djeca upišu ono zanimanje koje oni smatraju dobrim izborom. Treći su, zapravo, roditelji kakve bi svi trebali imati - koji razgovaraju sa djecom, važu odabire, procjenjuju, promišljaju o zapošljivosti zanimanja, osobinama i sposobnostima djeteta te ga na kraju usmjeravaju prema onim zanimanjima u kojima i oni i djeca vide neki smisao.

Utječu li vršnjaci i prijatelji na izbor škole? Je li to dobro?

Utječu, i to uglavnom na one neodlučne učenike. No, zapravo bi svatko trebao donijeti odluku koja je dobra baš za njega, znači da odabir bude u skladu sa vlastitim interesima i sposobnostima.

Možete li nam nabrojati neke od najvažnijih čimbenika o kojima trebamo razmišljati kod odabira srednje škole?

Kod odabira srednje škole, točnije zanimanja, treba voditi računa o svakom pojedinom učeniku (ono što je dobro za Anu nije nužno dobro i za Maju), upoznati programe srednjih škola, upoznati zanimanja i mogućnosti zapošljavanja. Učenik mora razmisliti o svojim sposobnostima, prvenstveno intelektualnim, zatim o tome što ga stvarno zanima, raspitati se hoće li sa svojim ocjenama moći upisati željeno zanimanje te odgovaraju li njegove osobine zahtjevima zanimanja. Ovo posljednje će najbolje pojasniti sljedeći primjer: učenica želi biti prodavačica. Ima smisla za modu, pristojna je, ljubazna, ali i izrazito povučena i sramežljiva. Kao takva, možemo pretpostaviti da nikad neće biti dobra prodavačica.

Vezano uz školske programe, potrebno je proučiti predmete i njihovu satnicu i vidjeti ima li učenik interes za takvim gradivom. Svakako je potrebno upoznati zanimanje, tako da se unaprijed zna kakav bi posao i u kakvima uvjetima trebao raditi jednoga dana, ako završi tu školu. I na kraju, ali ne i najmanje važno, treba razmišljati o tome hoće li se s tim zanimanjem lako ili teško naći posao, odnosno ima li mogućnost nastaviti obrazovanje na studiju.

Intervjuirale:

Marija H., Valentina K., Brigita R. i Mihaela Š., 8. razr.

Razgovarali smo...

Ovisnost i druge opasnosti na internetu

U travnju su našu školu posjetili policijski službenici za nadzor, planiranje i prevenciju ovisnosti PU karlovačke. Iskoristili smo priliku da odgovore na neka učestala pitanja potražimo od policijskog službenika, gospodina Marija Sunarića, struč.spec.oec.

Što mlade najčešće privlači internetu i čime se najviše koriste ?

Mlade najčešće privlači igranje igrica, društvene mreže, razni forumi, a jedan dio mlađe populacije internet koristi za učenje, odnosno pisanje raznih seminara, sastavaka, lektire i slično. Što se tiče učenika osnovnih i srednjih škola, imamo slučajeva da već u četvrtom ili petom razredu osnovne škole učenici igraju igrice s nasilnom tematikom ili su na facebooku po nekoliko sati dnevno.

Kada se smatra da je netko ovisan, odnosno kako prepoznati ovisnost ?

Osobe su ovisne o internetu u onoj mjeri kada im to predstavlja opasnost po zdravlje.

Što se događa s osobom koja je ovisna ?

Ukoliko ste svakodnevno po nekoliko sati za računalom, naravno da ne možete normalno funkcionirati te su vidljive posljedice u psihičkom i fizičkom integritetu osobe. Postupno se kod osoba koje provode previše vremena na internetu javljaju gubitak osjećaja za vrijeme ili zanemarivanje osnovnih fizioloških potreba. Javlja se i apstinencijska

kriza (razdražljivost, napetost, nesanica, depresivnost, fantazije i snovi o igrama) kad je računalo nedostupno, kao i potreba za boljom računalnom opremom i novim softverima. Tu su i negativne posljedice u obrazovnom, socijalnom i radnom funkcioniranju osobe.

Kako pomoći osobi koja je ovisna o internetu ?

Ukoliko primjetite da je netko ovisan o računalnim sadržajima, potražite pomoći u Službi za prevenciju ovisnosti u Karlovcu ili mu sugerirajte da postoji alternativa kao što je bavljenje sportom, glazbom, sudjelovanje u radu neke udruge i slično.

Koje su, osim ovisnosti, najčešće opasnosti s kojima se mladi susreću na internetu ?

Dosta je negativnih strana: izloženost neprimjerenim sadržajima, uznemirujućim i neprijateljskim porukama, neželjena elektronička pošta (SPAM), koja najčešće prenosi grafičke pornografske sadržaje, *cyberbullying*, itd.

Posebno treba istaknuti da ne prihvataćete osobe koje ne poznajete za prijatelje na facebooku jer među njima mogu biti i pedofili. Ono što morate znati je da se oni predstavljaju kao vršnjaci djece te razgovorima putem mobilnih telefona ili razmjenjivanjem SMS-a ili MMS-a traže od djeteta da se snima digitalnom kamerom svog mobitela.

Možete li nam dati neke upute kako prepoznati takve zlonamjerne osobe ?

Mogu se prepoznati već prema načinu komunikacije. Evo nekih primjera onoga što bi takva osoba mogla napisati : *Bok, što radiš? / Koliko imaš godina? / Jesu li ti poruke i MMS-ovi pod šifrom? / Tko ti pregledava mobitel? / Jesi li sama? / Nemoj nikome pričati o nama! / Pošalji mi fotku! / Ti si najljepša cura koju sam ikad video. / Ako mi ne pošalješ sliku, objavit ću fotomontažu tvog lica i golog tijela na internetu...*

Kako se možemo zaštiti od zlonamjernih osoba?

Osim što trebate pažljivo birati svoje prijatelje, trebate koristiti različite šifre za različite račune i servise, koristiti složene lozinke, ne pohranjivati lozinke u web pregledniku, ne slijediti sumnjiive poveznice u e-mail porukama, ne postavljati povjerljive podatke, upoznati se s politikom privatnosti određenih web stranica i društvenih mreža. Također treba napomenuti da ne nasjedate prilikama za takozvanu laku zaradu, internet klađenjem ili kockanjem, jer ćete sigurno izgubiti uloženi novac, a maloljetnicima je i zakonski zabranjeno kockanje i klađenje.

Nemojte primati kodove za nadoplatu bonova za mobitel od nepoznatih osoba, ne komunicirajte s nepoznatima, ne dajte nikome podatke o sebi, obitelji i prijateljima, adresu stanovanja, datum rođenja, fotografije ili video isječke jer ih te osobe mogu zlorabiti. Takvi se podaci mogu brže proširiti i dostupni su većem broju ljudi nego da su objavljeni na velikom oglasu na najprometnijem gradskom trgu.

Kako se mi trebamo ponašati na društvenim mrežama?

Putem *facebooka* i mobitela nemojte iznositi negativne stvari o svojim suučenicima u razredu, prijetiti, vrijedati suučenike ili druge, poticati grupnu mržnju i sudjelovati u forumima u kojima se komentira npr. tko je najružniji, najdeblji, najnepopularniji u školi. Nemojte slati neprimjerene sadržaje,

pornografske slike ili video zapise. Ponašajte se odgovorno...

Intervjuirale: Marija H., Valentina K.
Brigita R. i Mihaela Š., 8.raz.

Istraživanje o ovisnosti u našoj školi

Jesmo li ovisni?

Prema istraživanju o ovisnosti o internetu i društvenim mrežama, koje je u našoj školi, putem anketnog upitnika, provela pedagoginja, prof. Ivana Radočaj, društvene mreže (uglavnom popularni *fejs*) koristi 82% naših učenika.

Pritom, 68% njih dnevno provede na njima do jednog sata, 26% između jednog i dva sata, a 6% više od dva sata.

Čak 44% učenika ima više od 100 prijatelja na *fejsu*, ali, srećom, 84% njih ne potvrđuje zahtjeve za prijateljstvom osoba koje ne poznaju.

Čak 66% učenika stavlja svoje osobne fotografije, a 86% prijavljeno je pod svojim imenom i prezimenom.

Objavljeni sadržaj na profilu 72% učenika dijeli samo s prijateljima. 76% učenika sve prijatelje s *fejsa* poznaje i u stvarnom životu. Učenici većinom objavljuju fotografije, ali čak 30% njih objavljuje i svoje osobne podatke (ime, prezime, datum rođenja, adresu, broj mobitela, i sl.).

Većina (35%) učenika prvi put je otvorila profil na *fejsu* u dobi od 11 godina, a 7.5% u dobi od samo 7 godina.

U svjetlu upozorenja dobivenih od policijskih službenika, zaista bismo se trebali zamisliti nad ovim podacima...

(Korištene podatke prikupila je i obradila pedagoginja, prof. Ivana Radočaj.)

Dnevnik jednog sportaša

Naš Tin na Sardiniji

Tin Katić, učenik sedmog razreda, već godinama trenira *tae-kwon-do* i izuzetno je uspješan. Već je postalo potpuno normalno da nas razveseli nekom medaljom, ali ovaj smo put bili posebno znatiželjni jer je sudjelovao na turniru na Sardiniji. Zato smo ga lijepo zamolili da sve zabilježi, a on je to poslušno (kao i uvijek) učinio...

Četvrtak, 14. ožujka

Bio sam na nastavi, iako večeras idem na turnir. Mama je nemilosrdna. Dan je započeo kao i svaki drugi – buđenje, škola, odbrojavanje zadnjih minuta do zvona... Doduše, kad sam došao kući, nisam morao učiti, već sam se pakirao. Tremu nisam nikad imao prije natjecanja, ali sada imam tremu zbog vožnje avionom. Kasno navečer, krećemo na mjesto gdje se trebamo naći. Odvajanje od mame ne pada mi teško...

Petak, 15. ožujka

Preživio sam! Vožnja me pomalo podsjećala na vožnju autobusom, ali pogled nije ni približno jednak. Turnir je sutra pa krećemo u razgledavanje grada. Gladni smo jer nas čeka vaganje, prije kojeg ne smijemo ništa jesti. Nakon vaganja, napokon hrana! Odsjeli smo u hotelu koji je opravdao svoju titulu *četiri zvjezdice*. Dan nam je odličan (cijelo vrijeme se glupiram s frendovima – i frendicama).

Subota, 16. ožujka

Osvojio sam prvo mjesto na turniru!!! Imao sam dostojeće protivnike. Iako sam se naviknuo osvojiti barem neku medalju, veselje je uvijek isto... Najveće je zadovoljstvo kad mi stavljuju medalju oko vrata, a još veće kad me brat i frendovi gledaju s tribina. Sad još samo moramo vidjeti kakvi će biti njihovi rezultati sutra...

Nedjelja, 17. ožujka

Danas bodrim brata i frendove s tribina. Moj brat Leo je također osvojio zlato. Nakon neizvjesnosti, napokon se možemo opustiti i proslaviti svoje

rezultate... Sutra se vraćamo kući. To nam malo kvari raspoloženje, ali nema veze, glavno da su medalje tu...

Ponedjeljak, 18. ožujka

Zadnji dan... Spakirali smo stvari i krenuli na put. Usput smo i nešto prigrizli. Sedam je sati ujutro. Kod kuće smo... jako smo umorni... dočekala nas je torta s natpisom *PRVACI*. To nam stvarno laska. U školi će mi prijatelji i učiteljice čestitati. Jedva čekam novi turnir...

Tin Katić, 7.raz.

Zvjezdani intervju:

Danijela Martinović

Sličanka Danijela Martinović jedna je od naših najpopularnijih pjevačica, s karijerom koja traje već dvadeset i tri godine, a ujedno je i autorica knjiga za djecu. Iako je prilično zauzeta, našla je vremena odgovoriti na nekoliko pitanja za naš list.

...PITANJA O ŠKOLI...

U kakvom vam je sjećanju ostalo osnovno školovanje?

Osnovna škola je za mene jedno od najljepših životnih razdoblja. Svirala sam mandolinu, pjevala u školskom zboru, imala svoj *show* na školskom festivalu. Kako je bilo lijepo... Da mi se vratiti, makar na tjedan dana!

Koji vam je bio omiljeni predmet?

Glazbeni, naravno. Osim njega, voljela sam i hrvatski jezik. Imala sam divnu profesoricu koja je u meni prepoznala spisateljski talent i divno me usmjeravala. Posljednji dan škole u osmom razredu, prišla mi je s praznim papirom i rekla mi da se potpišem jer će taj potpis jednom biti vrijedan. Gledala sam u čudu jer mi nije bilo jasno o čemu govori, ali sam već za nekoliko mjeseci postala pjevačica u jednom splitskom bendu, i sve je krenulo...

Kakva ste učenica bili ?

Vrlodobra, ali sam stalno dobivala pohvalnice za doprinos u slobodnim aktivnostima.

Što ste željeli postati kad odrastete? Kad ste shvatili da se želite baviti pjevanjem?

Sve se odigravalo tako prirodno kao da je otpočetka određeno da će se baviti pjevanjem. Da mi se kojim slučajem popularnost nije dogodila, ja bih svakako pjevala, bilo gdje i bilo kome, jer to je moj smisao.

Koje su vam najljepše uspomene iz školskih dana ?

Ljepota bezbrižnosti. Kad si dijete, imaš samo jedan problem: naučiti najbolje za što bolju ocjenu. Ok, i još jedan: kako sačuvati svoj sendvič...

...10 „BRZOPOTEZNIH“ !!!

Pjevački uzori ?

Celine Dion i Ella Fitzgerald.

Modni uzor ?

Sarah Jessica Parker.

Najlepši san (želja) ?

Vidjeti Japan.

Najgora noćna mora (strah) ?

Zmija.

Omiljeni film ?

‘Braveheart’.

Omiljena pjesma ?

Ima ih mnogo...Stingova ‘Fields of Gold’.

Najdraža osoba ?

Teško je reći voliš li više svoju lijevu ili desnu ruku...obje su moje i volim ih jednako. Sretna sam jer imam jako puno dragih osoba.

Omiljeno mjesto ?

Bilo gdje, samo da su mi stopala u moru.

Omiljena zabava?

Dобра večera uz prijatelje.

I ZA KRAJ...

Nemojte biti ono što svi od vas očekuju.Budite ono što jeste, budite VI, bez obzira na cijenu koju morate za to platiti. Svijet treba originale !

Smotra dječjeg folklora

Zaplešimo...

Tradicionalno, četvrti put zaredom, održana je smotra dječjeg folklora u Generalskom Stolu. Sudjelovali su KUD „August Cesarec“ Brckovljani, KUD „Sveti Rok“ Brežani, Društvo „Naša djeca“ iz Donje Stubice i domaćini, KUD „Lipovac“ Generalski Stol“.

Djeca navedenih KUD-ova predstavila su se starim seoskim igramama, plesovima i običajima svojih zavičaja. Natjecala su se u šest kategorija seoskih igara: nošenje jajeta u žlici, skakanje u vrećama, vođenje lopte, povlačenje konopa, gaženje balona i igra iznenađenja. Za pobjede u svim kategorijama pobjednicima su dodijeljene medalje i pehari. Nakon natjecanja u seoskim igramama, svaki je KUD izveo svoje pjesme, plesove i običaje.

Nakon nastupa dječjih folklornih skupina poslužena je večera, a ugodno je druženje do kasno u noć nastavljeno uz Tamburaški sastav „Boemi“.

Napisala: Melani Radočaj, 7.raz.

Fotografije: Magdalena Kolić, 7.raz.

Izložba starih kuća u našem mjestu

Kućo moja, kućo stara...

U listopadu je u Generalskom Stolu otvorena zanimljiva etno izložba , naziva Kućo moja, kućo stara povodom 185. godišnjice izgradnje crkve u našem mjestu. Izložba je trajala deset dana, a o njoj nam je nešto više rekla gđa. Leopoldina Domitrović, koja je surađivala u pripremi izložbe s idejnim začetnikom, gospodinom Rokom Radočajem.

Koliko dugo se bavite postavljanjem ovakvih izložbi?

Izlaganjem starina bavimo se dvanaest godina. Prije smo imali izložbe starih stvari uz poneku fotografiju starih kuća, ali ovo nam je prva izložba koja predstavlja baš stare kuće.

Koliko vam je vremena trebalo da postavite izložbu?

Zapravo ne dugo, trebala su nam tri dana.

Jeste li imali puno posjetitelja, i kakve su bile njihove reakcije?

Prvi dan imali smo stotinjak posjetitelja, koji su bili oduševljeni, ali poslije gotovo nitko nije dolazio te smo zbog toga ranije zatvorili izložbu.

Jesu li kuće s fotografijama još uvijek u upotrebi?

Trećina njih još je uvijek u upotrebi. Najstarija kuća je Barutana, u centru Generalskog Stola. Starija je od 130 godina. Ostale su kuće stare između osamdeset i sto godina.

Koji je Vama osobno najdraži izložak?

Najdraži mi je nacrt naše mjesne crkve koji smo dobili iz gradskog arhiva, a na kojem se vidi da je naša crkva okrenuta naopačke.

Intervju s arheologinjom...

Arheološko nalazište Crkvišće

Dr.sc.Ana Azinović
Bebek je voditeljica istraživanja vrijednog arheološkog nalazišta Crkvišće u Bukovlju, na području Općine Generalski Stol.

Kako je došlo do otkrića arheološkog lokaliteta Crkvišće?

Lokalitet Crkvišće poznat je od ranije u arheološkoj znanstvenoj javnosti, samo slijedom nesretnih okolnosti nije bio istraživan. Na poticaj Krešimira Raguža, konzervatora iz Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Karlovcu, prijavili smo program istraživanja lokaliteta Crkvišće, koji se od 2012. godine sustavno istražuje.

Do kojih ste značajnih saznanja došli na tom lokalitetu?

Kad smo počeli istraživati lokalitet, znali smo da se radi o prapovijesnoj gradini, a pretpostavili smo da postoji i srednjovjekovna crkva na tom položaju. Danas, nakon samo tri godine

istraživanja, potvrdili smo postojanje gradinskog naselja u prapovijesti, otkrili kasnoantičku vojnu utvrdu i ranosrednjovjekovnu crkvu na položaju Crkvišće. Lokalitet s takvim dugim kontinuitetom naseljavanja, s takvim kasnoantičkim sklopom u sjeverozapadnoj Hrvatskoj ne postoji.

**U kojoj ste fazi istraživanja lokaliteta?
Kada nastavljate s iskapanjima?**

Za sada znamo općenite podatke o lokalitetu. Znamo da je u eneolitičko doba tu bilo naselje, kao i u kasnobrončano doba. Znamo da se u 4. stoljeću ovdje formira kasnoantička vojna utvrda u kojoj su bili smješteni vojnici, a u 5. st. gradi jednobrodna crkva s polukružnom apsidom za potrebe stanovnika koji naseljavaju ovu utvrdu. Ove godine smo istražili prostoriju koja je služila za smještaj vojnika. U njoj su

pronađeni osobni predmeti vojnika, njihovo naoružanje, novac te keramički i stakleni ulomci. Trenutno se oni obrađuju u *Odjelu za restauriranje arheoloških nalaza u Hrvatskom restauratorskom zavodu*. Istraživanja nastavljamo sljedeće godine, vjerojatno opet u rujnu.

Što očekujete u dalnjim istraživanjima lokaliteta?

Nadamo se istražiti još jednu prostoriju koju smo identificirali ove godine, kao i utvrditi rasprostiranje obrambenih zidova i kula utvrde.

Postoje li u Karlovačkoj županiji još neki lokaliteti koje bi trebalo istražiti?

Karlovačka županija izrazito je bogata arheološkim lokalitetima. Postoji niz nama zanimljivih lokaliteta koje je potrebno istražiti.

Mateo Kasunić,
7.raz.

Čitanje kao duhovna obnova...

Knjižnice na četiri kotača

Željko Mavretić je knjižničar knjižnice na četiri kotača – bibliokombija. Upoznao nas je sa svojim poslom i sa svojom ljubavi prema knjigama.

Čitate li od malih nogu?

Kakav je vaš literarni ukus?

Čitanje je za mene duhovna obnova. Volim čitati od malih nogu. Prva knjiga koju sam pročitao zvala se *Mudri čovječuljak* jednog ruskog pisca. Moj se literarni ukus mijenja tijekom godina tako da sada najviše čitam ozbiljniju, „misaonu“ literaturu.

Kakve su knjige najpopularnije kod osnovnoškolaca?

Osnovnoškolci najviše vole čitati knjige koje se bave njihovim problemima, interesima i hobijima. Vole i kriminalističke i ljubavne romane neopterećene političkim, sociološkim i općedruštvenim normama.

Interes djece za čitanje opada. Kako to spriječiti?

Knjigu treba učiniti dostupnijom djeci. U tu svrhu djeluje i ovaj bibliokombi, koji nije klasična knjižnica pa samim time privlači djecu.

Koje škole posjećuje bibliokombi?

Bibliokombi posjećuje više od dvadeset osnovnih i područnih škola u Karlovačkoj županiji.

Kako je došlo do nabave bibliokombija? Odakle je potekla ideja?

Bibliokombi u Karlovačkoj županiji postoji manje od godinu dana. Već broji više od 1000 članova. Ideju su zajednički razvile karlovačka i bihaćka knjižnica. Projekt je financiran od strane Europske unije.

Koje su prednosti i nedostaci bibliokombija?

Prednost bibliokombija je u tome što je knjiga dostupnija potencijalnim čitateljima, čak i onim najudaljenijima.

Nedostatak je u tome što je izbor knjiga ograničen,

bibliokombijem se može prevesti oko 1000 knjiga.

Kako rješavate problem neredovitog vraćanja knjiga?

Knjige se moraju redovito vraćati, u vremenu određenom dogовором i правилма posudbe. Za knjige vraćene izvan određenog vremena plaća se zakasnina od 0,50 lipa po danu i po knjizi.

Čitate li e-knjige? Mogu li one zamijeniti knjige u papirnatom obliku?

Teško mi je čitati e-knjige jer umaram oči više nego kad čitam knjige u papirnatom obliku. Mislim da one nikada neće zamijeniti „prave“ knjige.

Kakav je posao knjižničara bibliokombija?

Posao knjižničara bibliokombija je za mene najljepši zato što svaki dan upoznajem mjesta Karlovačke županije i nove ljudе, a najvažniji razlog od svih je obogaćivanje moje duše.

Intervjuirala:
Martina Kasunić, 8.raz.

Anketa: Školski uspjeh i varanje

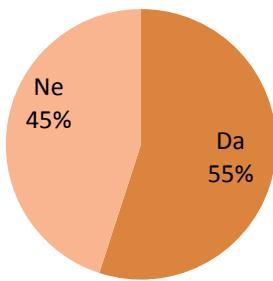
Uspjeti poštено ili...?

Početkom školske godine proveli smo anketu o varanju kao putu do boljeg uspjeha među našim učenicima viših razreda. Pritom smo došli do nekih rezultata koji su nas pomalo začudili...

Prema rezultatima ankete, čak 55 % učenika naše škole prepisivalo je na ispitu.

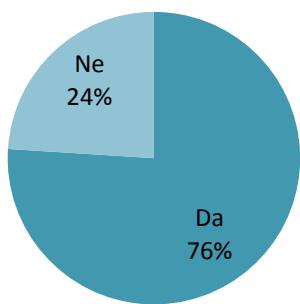
Pritom su se izvježbali u nekim tehnikama prepisivanja, koje, navodno, nisu ništa novo: šalabahteri na stolcima, u rukavima, na rukama i slično.

Jesi li ikad prepisivao na ispitu ?

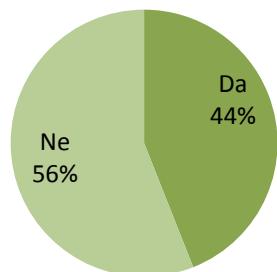
Domaću zadaću prepisivalo je čak 76 % učenika, i to uglavnom pod odmorom, odnosno prije sata.

Jesi li ikad prepisao domaću zadaću ?

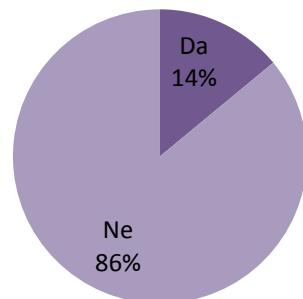
Lektiru povremeno prepisuje s interneta 44 % učenika jer ne vole čitati ! U čemu je stvar, izboru lektire ili nečem drugom ?

Prepisuješ li lektiru s interneta ?

Unatoč tome, čak 86 % učenika smatra da nije ispravno varati da bi postigli bolji uspjeh. Zanimljivo je što, unatoč takvom mišljenju, i dalje redovito varaju. Zašto je tako, do zaključivanja ovog broja našeg lista, nismo uspjeli odgovoriti...

Smatraš li da je u redu varati da bi postigao bolji uspjeh ?

Pripremili:
Tin Katić i Tomislav Škrtić,
8.raz.

Nova serija savjeta naše učiteljice prirode i biologije...

Hrana za mozak

Draga djeco,

mozak je centralni organ našeg tijela, a takav „vođa“ zahtjeva posebnu brigu i pažnju. Ipak, ne postoji hrana koja će natjerati vaš mozak da bez ikakve muke riješite test iz matematike ili načinite pokus iz kemije ...tu ćete se ipak morati sami potruditi. Međutim, postoje namirnice koje će mozgu dati ono što mu je najpotrebnije za njegov rad i vitalnost te normalno funkcioniranje.

RIBA

Ribe sadrže omega 3 masne kiseline koje izgrađuju 25% mozga. Ovu korisnu tvar nalazimo u lososu, tuni, skuši, inčunima, pastrvi i mnogim drugim ribama.

ORASI

I orasi sadrže slične tvari kao i masne kiseline u ribama, koje djeluju stimulativno na rad mozga.

Neka istraživanja pokazuju da učenici koji jedu oraštaste plodove imaju bolju sposobnost jezičnog izražavanja od onih koji kao međuobrok uzmu malo čipsa ili kakav kolačić. Osim toga, šaka tih plodova je vrlo zdravi međuobrok.

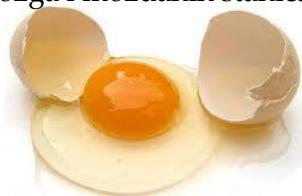
BOROVNICA

Bio to sok od borovnice, čaj ili svježe voće, izvrstan su antioksidans koji odlično djeluje na memoriju. Zato, kad učиш za test, uz sebe trebaš imati i koju borovnicu...

JAJA

Tvari koje sadrže jaja također pozitivno djeluju na pamćenje pa i na opće dobro stanje mozga i moždanih stanica.

GROŽĐE

Brojni vitamini koje sadrži ovo voće omogućavaju mozgu dugotrajniji rad, a neka istraživanja pokazuju da, navodno, produžuje i život.

Kad proučite ove savjete, upotpunite svoju prehranu navedenim namirnicama i sve još spojite sa puno truda i učenja kod kuće, možete slobodno reći *zbogom lošim ocjenama...*

Vaša učiteljica Mirta

Zagrijimo se uz narodni ples !

Zagrijavanje je povećanje mišićne i tjelesne temperature koje nastaju pod utjecajem fizičke aktivnosti sportaša. Spada u sastavni dio sata TZK ili treninga.

Opće zagrijavanje je zagrijavanje koje se najčešće koristi i povećava tjelesnu temperaturu strukturama gibanja koje aktiviraju najveće mišićne skupine, a provodi se tako da sportaš izvodi 5-10 minuta aerobne aktivnosti (hodanje, trčanje, vožnja bicikla, preskakanje vijače, razgibavanje) niskog intenziteta.

Kako su tema ovoga broja običaji, izdvojili smo četiri pokreta (vježbe) koji su prisutni u našim starim narodnim plesovima i iste nazvali po tim plesovima.

Iz vježbi koje su prikazane, možemo zaključiti da se ovakvi pokreti koriste i danas u treninzima i grupnim programima, kao što je npr. *aerobic*.

Vježba 1.: Ej, veselo je

Početni položaj: uspravni sunožni stav s rukama na bokovima.

Opis vježbe: iz uspravnog sunožnog stava kreće se bočno dva koraka u desnu stranu, zatim dva koraka u lijevu stranu.

Vrijeme trajanja: 40 do 60 sekundi.

Vježba 2.: Rab

Početni položaj: uspravni prednožni stav s rukama na bokovima.

Opis vježbe: iz prednožnog stava, nogu koja je pružena ispred tijela, povlači se k tijelu pri čemu nogu na kojoj smo stajali podižemo u zrak. Kada se spušta nogu koja je u zraku, ponovno drugu nogu vraćamo u početni položaj tj. pruženu ispred tijela.

Vrijeme trajanja: 20 do 30 sekundi na svakoj nozi.

Vježba 3.: Drmeš

Početni položaj: uspravni sunožni stav s rukama na bokovima.

Opis vježbe: iz uspravnog sunožnog stava izvodimo raskorak u mjestu.

Vrijeme trajanja: 40 do 60 sekundi.

Vježba 4.: Đikolica

Početni položaj: raskoračni stav naprijed s rukama na bokovima.

Opis vježbe: iz raskoračnog stava naprijed radi se lagani počučanj te odraz u zrak pri kojemu mijenjamo položaj nogu. Stražnju nogu premještamo naprijed, a prednju unatrag.

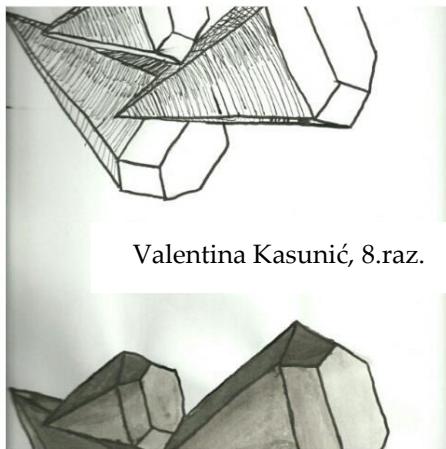
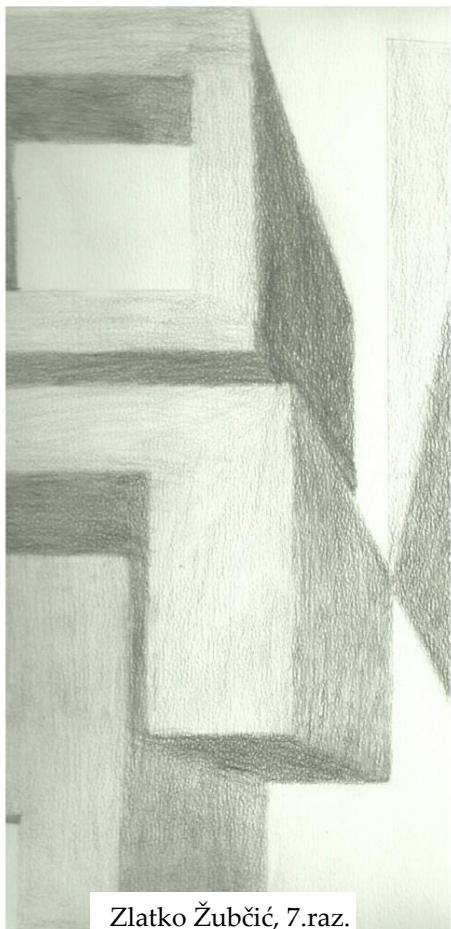
Vrijeme trajanja: 40 do 60 sekundi.

Pripremio: Mislav Žirovčić, prof.

Vježbali: Tihomir M. i Magdalena K., 7.raz.

Naša mala likovna galerija...

Kao i obično, na sljedećim stranicama možete uživati u izboru likovnih i literarnih radova naših kreativnih učenica i učenika!

Valentina Kasunić, 8.raz.

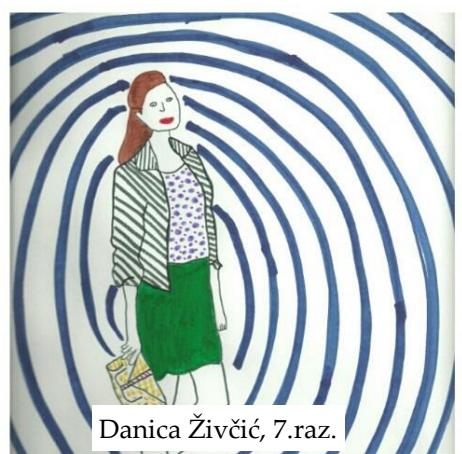
Brigita Radočaj, 8.raz.

Natalija Katić, 7.raz.

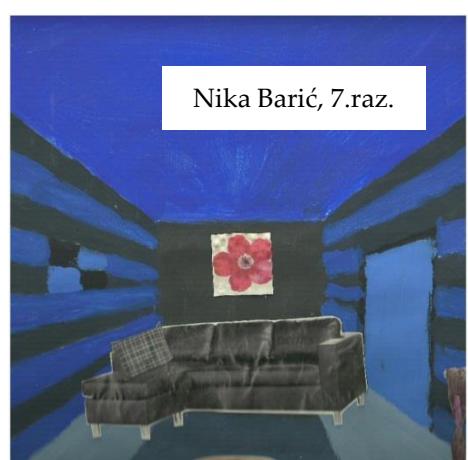
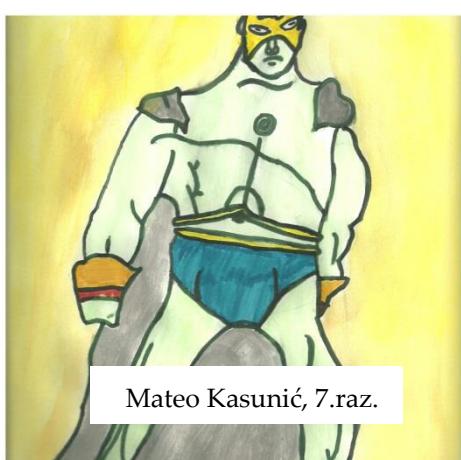
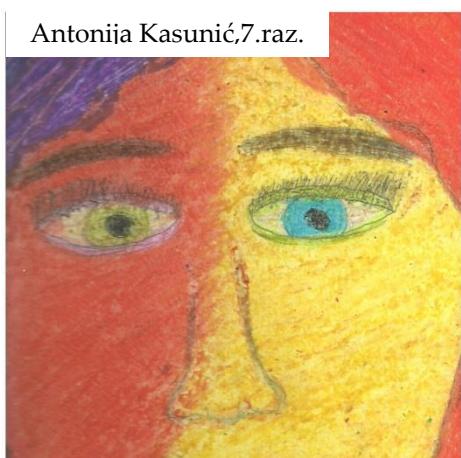
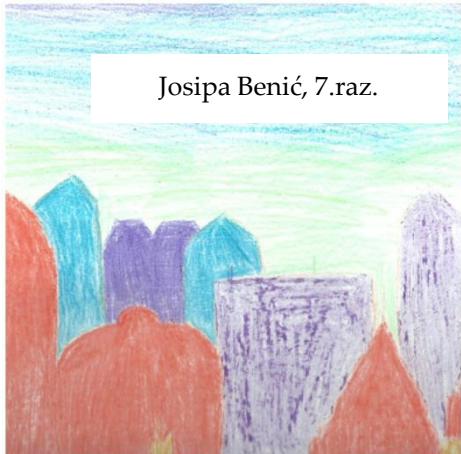

Magdalena Kolić, 7.raz.

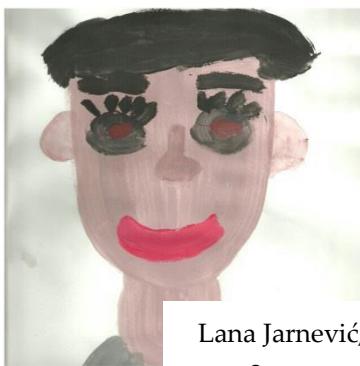

Danica Živčić, 7.raz.

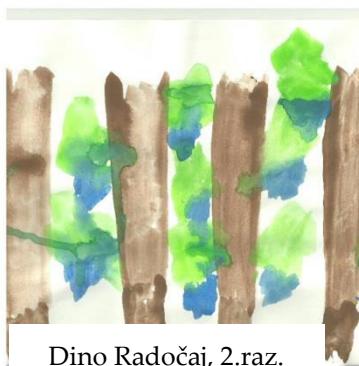
...još neki radovi...

Evo i nekih radova naših učenika razredne nastave !

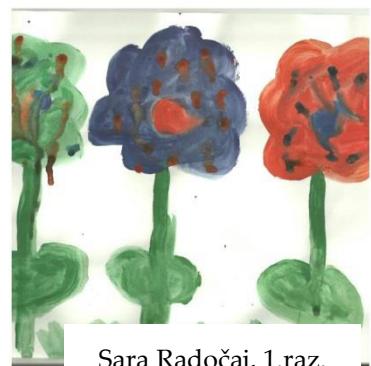
Lana Jarnević,
2.raz.

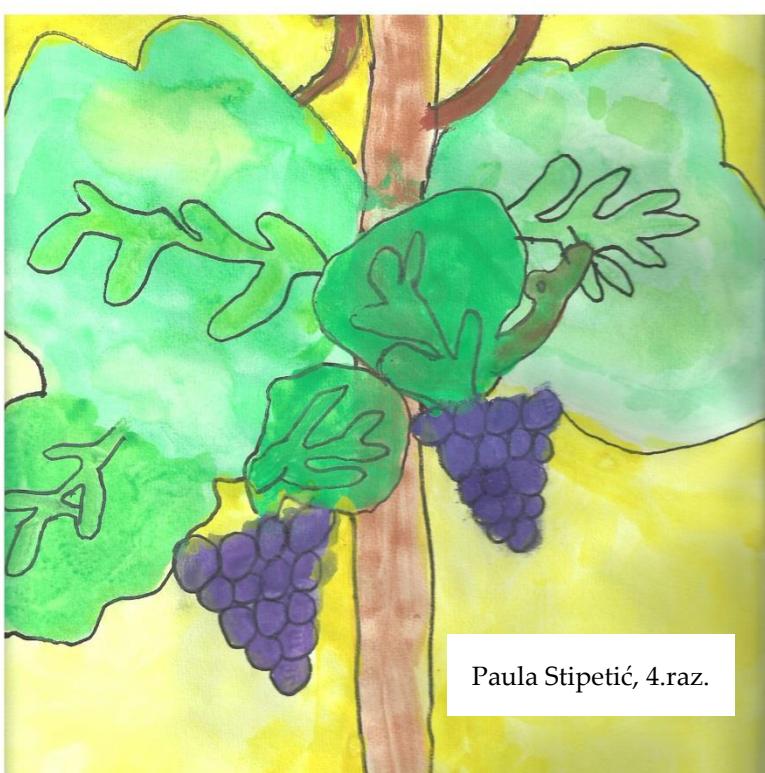
Dino Radočaj, 2.raz.

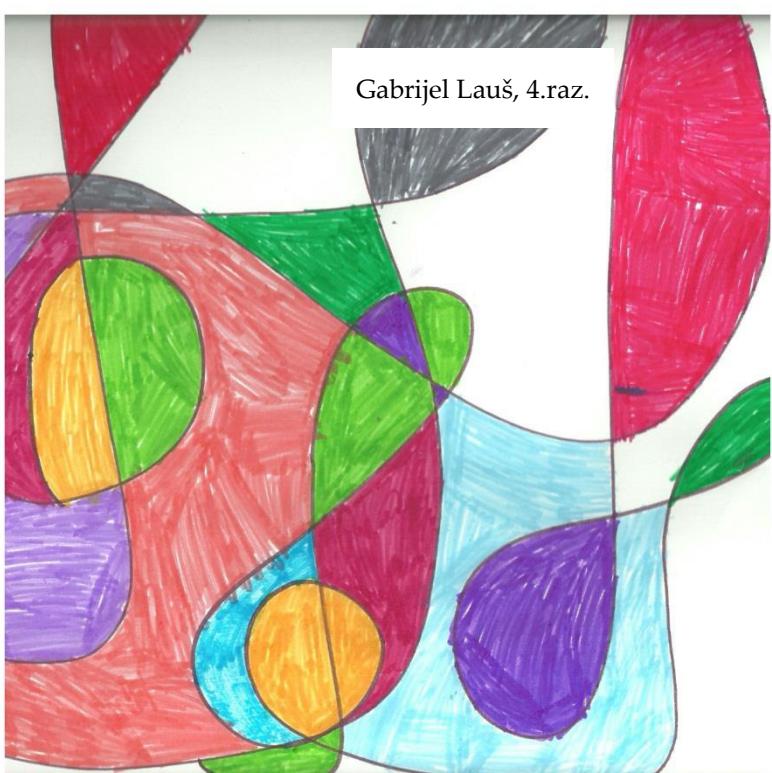
Lorena
Halar,
2.raz.

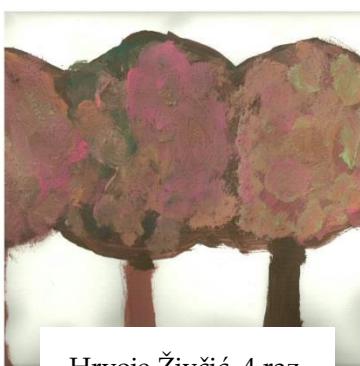
Sara Radočaj, 1.raz.

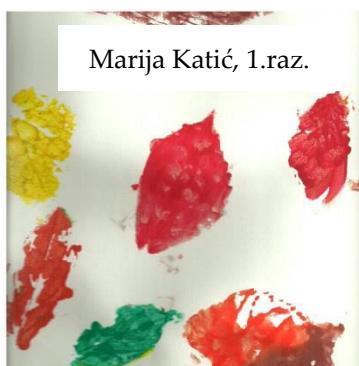
Paula Stipetić, 4.raz.

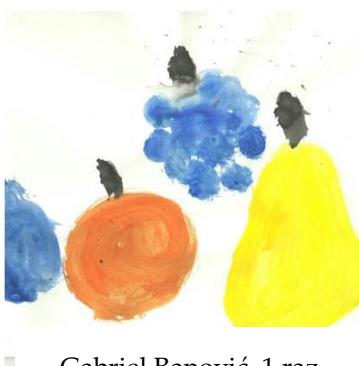
Gabrijel Lauš, 4.raz.

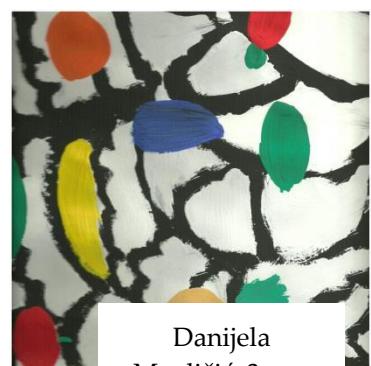
Hrvoje Živčić, 4.raz.

Marija Katić, 1.raz.

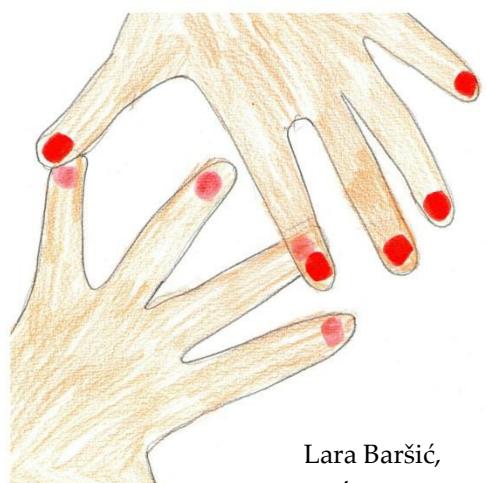
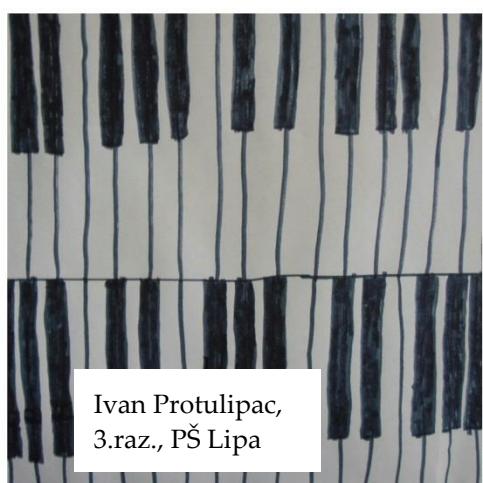
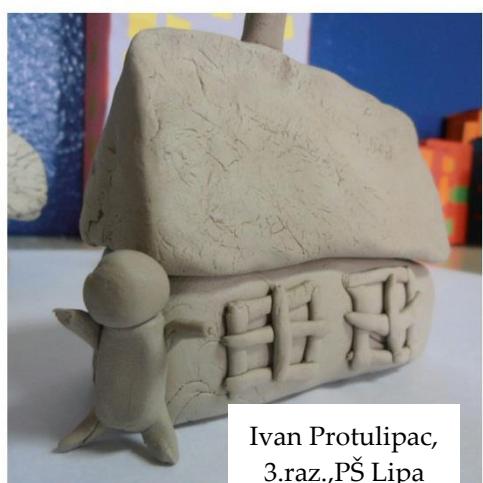
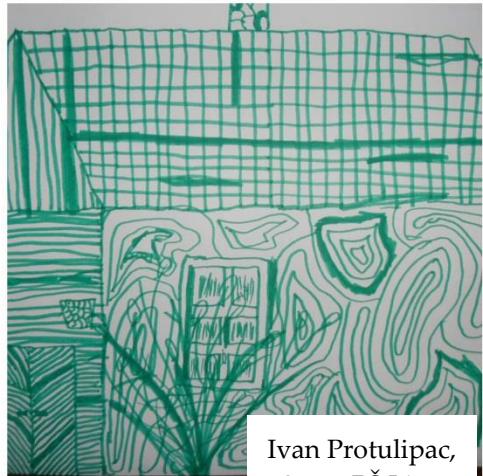

Gabriel Banović, 1.raz.

Danijela
Magličić, 3.raz.

I naši učenici iz područnih škola bili su vrijedni...

Naša mala literarna galerija

Dragi Ben!

Ja živim u malenom selu Protulipi.
U mom selu je sada jesen. Lišće je žuto i pada s grana. Kad sam na moru veselim se povratku kući. Blizu moje kuće je bio dvorac u kojem je živjela grofica. Kada bi me došao posjetiti, pokazao bih ti svašta. Na primjer, moju kuću, moju sobu, školu, rijeku Dobru, most i crkvu. Pokazao bih ti cijelu Protulipu, kad bi me bar jednom posjetio.

Ivan Protulipac, 3.raz.,
PŠ Lipa

Moj dom i zavičaj

Moj zavičaj je brežuljkasti kraj. Ima puno šuma. Ljeti se kupamo u rijeci Dobri. Moji stric i strina su se rastali, tako da ljeti moj bratić Kristijan dode k nama, k tati. Moja sestra i ja idemo u školu u Lipi. Sestra, brat i ja zimi se grudamo i gradimo bunkere. Prošle godine smo napravili ogromnog snješka. Ljeti se moj susjed i ja vozimo čamcem, uzvodno prema Lipi.

Antonio Klokočki, 4.raz.,
PŠ Lipa

Rex

On je pas
Star je jako
Ne da nikom blizu
Moju kuću čuva
Uvijek laje i reži
Moj strašni Rex.

Leona Moguš
Katić, 3.raz.

Jesen u mom kraju

Kada jesen dođe u moj kraj, lišće s prvim vjetrom padne. Ptice za suncem otiđu na jug i vrate se tek u proljeće. Sunca je sve manje. Životinje se pripremaju za zimski san. U jesen većina voća dozrijeva. Tada sam sretan jer mogu jesti domaće voće. Dolazi prvi mraz pa i lišće koje još nije otpalo otpadne.

Jesen u mom kraju je tmurna i hladna.
Marko Erdeljac, 3.raz.

Pravo prijateljstvo

Za mene prijateljstvo znači da se igramo i družimo. Ja i moj prijatelj zajedno igramo nogomet i ponekad se igramo rata. Moj prijatelj je meni najbolji prijatelj jer odlično prihvati kad ga zezam i uvijek mi priskoči u pomoć. Moj prijatelj i ja zajedno gradimo kućicu na drvetu. To znači pravo prijateljstvo. Također, kad se posvadamo odmah se i pomirimo. Prijatelji nisu koji se tuku i svadaju. Moj prijatelj ostat će moj najbolji prijatelj dugo.

Niko Stojković, 4.raz.,
PŠ Bukovlje

Breza

Kad joj snijeg savije grane
ispod njene krošnje
sklonište nađe malo lane
kao u naručju majke.

Kad prva proljetna zora svane
ona se trudi da što više
ispruži svoje nježne, krhke grane
kao da želi dotaknuti sunce.

Na laganom ljetnom povjetarcu
u ritmu pleše svaki njen list
i govorи dječarcu:
„Ruku pruži i zapleši sa mnom“

Jesen u njoj izaziva nemir.
Kiša koja pada bez prestanka
i maglovita jutra
nisu njen đir.

Martina Kasunić, 8.raz.

Stara lipa

Jedna stara lipa
dočekuje me ispred škole.
U jesen žuto lišće sipa
jer to njeni učenici vole.

Kad dođe ljuta zima,
i lipa se smrzava,
ali toplijе joj bude kad se igra s nama.
I tad joj zima postane zabava.

Kad je u proljeće sunce obasja,
lipa se hvali haljinom novom
i neviđenim sjajem ponovno zasja
te djecu očarava pod svojim krovom.

U ljeto djeca kući trče,
a lipa u sparini ostaje sama,
i tad joj dođe da zaplače,
ali ipak strpljivo čeka kao prava mama.

Nika Barić, 8.raz.

Zeleno ogledalo Mrežnice

Zeleni se Mrežnica u mom kraju,
u tom lijepom raju,
a u vodi čamac usamljeno stoji,
ljepotu tog kraja kroji.

Čamac je taj okovan uz granu,
čovjeka nekog čeka da mu zalijeći ranu,
ranu nastalu tijekom oluje
u kojoj se ništa ne vidi i ne čuje.

U vodi se ogleda tuga čamca starog...
Onda dođe dječak pogleda bistrog
i pusti uže koje je bilo kao lanac.
Stari čamac više nije samac.

Mateo Kasunić, 7.raz.

Crni mačak

U mraku vreba kuća stara,
strah u djeci stvara.
Oko nje vrane lete
dok vjetar lišće mete.

Svjetlost mjeseca punog
obasjava put mačka crnog.
Skriva se u kući staroj,
u razrušenoj sobici maloj.

Oko njega samo crna noć,
čeka zoru kad će doć.
Ovaj krš i lom
postao je njegov dom.

Ines Erdeljac, 8.raz.

Budite kreativni...

Izređite sliku na crijeпу!

Naša mala ali vrijedna Učenička zadruga Lipovac redovito izrađuje unikatne ukrase za dom. Ove sezone posebno su popularne njihove slike na crijeпу. I ovoga puta svoje su tajne podijelili s nama i svim našim dragim čitateljima...

Potreban materijal i pribor :

Crijep biber, pola teglice za cvijeće, pola male glinene teglice, akrilne boje, akrilni bezbojni sjajni lak, lak za raspucavanje, ljepilo za salvete, ljepilo u tubi, papirnati ubrusi, cvjećarska spužva, poklopac od jogurta, obostrano ljepljiva traka, silikonski pištanj, uže, škare, blokić, olovka i skalpel.

Postupak:

- Čisti i suhi crijepljivo trebate prelakirati lakom za raspucavanje i ostaviti sat do dva da se osuši.

- Izrežite motiv sa papirnatog ubrusa, odvojite samo gornji sloj, složite kompoziciju i premažite ljepilom.

Pustite da se suši oko sat vremena. Na foliju poklopca od jogurta također zalijepite motiv sa ubrusa, obrežite te obostrano ljepljivom trakom zalijepite preko motiva na crijeplju. Na taj način dobije se izgled trodimenzionalnosti. Na crijeplju silikonskim pištanjem zalijepite polovicu teglice, u kojoj je zalijepljena cvjećarska spužva, i polovicu male glinene teglice.

- Crijep polakirajte bezbojnim sjajnim akrilnim lakom radi zaštite boje.

Na crijeplju zalijepite blokić za poruke. U teglicu umetnite umjetnu travu i slamu za ukras te umetnite olovku u malu teglicu.

Pripremile: Valentina Ž.(6.raz.),
Antonija K. (7.raz.) i
Mirjana Car Stojković
(voditeljica UZ)

Priča o imenu...

1. Početkom 15.stoljeća turska vojska prodire u Europu...

2. Krajem 16.stoljeća osniva se Vojna krajina sa sjedištem u Karlovcu.

3. Hrabri general Vuk II Krsto Frankopan zamišljen je...

4. Kad je ugledao slijekovito mjesto Lipovac, odlučio je...

5. Pa, generali, kako vam se sviđa ovo mjesto?

6. Odlično je !

By :Helena Benić, 8.raz.

KRAG

Photo by: Natalija Katić